

Leren buiten schooltijd

Buitenschoolse leerbegeleiding in Vlaardingen

Masterthesis

Yenice Jongejan, 3479722

Universiteit Utrecht

Faculteit Sociale Wetenschappen

Master Sociologie

Begeleider: Sander Sloot

20-06-2011

Summary

This study looks at the supply and demand of extracurricular learning support in the city of Vlaardingen and the stand the Gemeente Vlaardingen should take in the creation of policy concerning extracurricular learning support. Data was collected through several interviews with involved organizations and schools and a survey for parents. It was found that there is a good balance between supply and demand. However, because the schools are unaware of the supply available in Vlaardingen because they have a reserved attitude towards the organizations, they advise parents not to use extracurricular learning support. Parents are most likely to find advice for extracurricular learning support at schools. There is also no initiative from the organizations to keep contact with the schools. Because of this, there is a skewed distribution between the need and use of extracurricular learning support. It is advised for the Gemeente Vlaardingen to pay attention to and to improve the cooperation between schools and organizations.

Voorwoord

Voor u ligt de thesis "Leren buiten schooltijd" die is geschreven voor de Master opleiding Vraagstukken van Beleid en Organisatie aan de Universiteit Utrecht in opdracht van de Gemeente Vlaardingen. Op de afdeling Welzijn heb ik niet alleen mijn scriptie kunnen afronden maar ook inzicht gekregen in het reilen en zeilen binnen een gemeente.

Ik heb altijd al bij de overheid willen werken en het is zeer interessant geweest een kijkje te nemen in de wereld van de overheid. Jeugd en onderwijs heeft mij altijd al aangesproken, want de ontwikkelingen rondom deze thema's hebben altijd invloed op de toekomst. Vandaar dat ik ook graag aan de slag ging met deze opdracht rondom buitenschoolse leerbegeleiding. Als Vlaardingse is het bezoeken van de scholen en organisaties in de omgeving waar ik ben opgegroeid een leuke en leerzame ervaring geweest.

Tijdens het afstuderen heb ik veel gehad aan de begeleiding van Ilze Kooijman, Annica Ningbers en Sander Sloots. Zonder hun goede begeleiding en adviezen zou ik geen compleet eindresultaat hebben. Graag zou ik ook Charlotte Maniche bedanken voor de inzichten en ondersteuning. Daarnaast heb ik veel gehad aan de ondersteuning van mijn ouders en Johan van Ettinger. Ik hoop dat mijn thesis gemakkelijk leest en kan bijdragen aan meer inzicht in buitenschoolse leerbegeleiding in Vlaardingen.

Yenice Jongejan

Inhoudsopgave

Inleiding.....	6
Wetenschappelijke relevantie	6
Probleemstelling	7
Centrale vragen.....	7
Deelvragen.....	8
Indeling thesis	9
Hoofdstuk 1 Theoretisch kader	10
1.1 Literatuurverkenning	10
1.1.1 Definitie buitenschoolse leerbegeleiding	10
1.1.2 Buitenschoolse leerbegeleiding	11
1.1.3 Huidige situatie gebruik buitenschoolse leerbegeleiding Nederland	12
1.1.4 Huiswerk.....	13
1.2 Huidig beleid	15
1.2.1 Veranderingen rondom de onderwijsvisie	15
1.2.2 Onderwijsachterstandenbeleid 2006-2010	16
1.2.3 Brede scholen.....	16
1.2.4 Passend onderwijs.....	17
Hoofdstuk 2 Methodologische verantwoording.....	18
2.1 Interviews met betrokkenen	18
2.2 Enquête	19
2.3 Operationalisering variabelen	19
2.3.1 Beschrijvende vragen.....	19
2.3.2 Afhankelijke variabelen	20
2.3.3 Onafhankelijke variabelen.....	21
2.3.4 Controle variabelen	21
2.3.5 Representatie steekproef.....	23
Hoofdstuk 3 Uitkomsten kwalitatief onderzoek.....	24
3.1 Definitie buitenschoolse leerbegeleiding	24
3.2 Huidig aanbod aan buitenschoolse leerbegeleiding.....	24
3.3 Huidige behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding	27
3.4 Rol van de gemeente	28
Hoofdstuk 4 Kwantitatief onderzoek.....	30
4.1 Definitie buitenschoolse leerbegeleiding	30

4.2	Gebruik van en behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding.....	30
4.3	Aanbod buitenschoolse leerbegeleiding	31
4.4	Invloed onafhankelijke variabelen op behoefte	32
4.5	Kosten buitenschoolse leerbegeleiding	35
4.6	Invloed onafhankelijke variabelen op interpretatie kosten.....	35
4.7	Rol van de gemeente volgens ouders	39
4.7.1	Huiswerkbegeleiding en bijles	39
4.7.2	CITO-/examentraining en stoom-/bijspijkerkursus.....	39
4.7.3	Mentoring of coaching	40
	Conclusie	41
	Aanbevelingen	45
	Bronvermelding.....	47
	Bijlage 1 Topiclijst intern	49
	Bijlage 2 Topiclijst regio gemeentes.....	50
	Bijlage 3 Topiclijst onderwijsinstellingen	51
	Bijlage 4 Topiclijst stichtingen of (particuliere) organisaties.....	53
	Bijlage 5 Open antwoorden	55

Inleiding

De Gemeente Vlaardingen is met ruim 71.000 inwoners een middelgrote stad in Zuid-Holland. Vlaardingen is een echte havenstad met een diversiteit aan inwoners en culturen. Vlaardingen beoogt een sociale stad te zijn waar niemand buiten de boot valt. In de sociale structuurschets 2006-2010 wordt de volgende kernambitie naar voren gebracht: *“Vlaardingen is een prettige, leefbare stad, waar je elkaar kent en gekend wordt. In Vlaardingen doet iedereen mee en wordt daarom gewaardeerd. Vlaardingen is bovendien een stad met aandacht voor zwakkeren (Gemeente Vlaardingen, 2006).”*

Dit onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met de afdeling Welzijn van de gemeente die zich typeert als *“Uw Welzijn is Onze Zorg”* (Gemeente Vlaardingen, 2007). Vanuit deze slagzin probeert de afdeling het welzijn van de Vlaardingse te verbeteren. Het is de taak van de afdeling om de inwoners te stimuleren mee te doen op het gebied van zorg, sport, jeugd, onderwijs en cultuur. Onderwijs is bij de Gemeente Vlaardingen een belangrijk onderwerp. Zij wil een sociale stad zijn waar iedereen sociaal, maatschappelijk en economisch mee kan komen. Vlaardingen speelt hier op in door samen te werken met de onderwijsinstellingen in de gemeente. Hierbij wordt extra aandacht besteedt aan de meest kwetsbare leerlingen (Onderwijsachterstandenbeleid, 2007).

In Nederland is onderwijs een belangrijk onderdeel van de samenleving. Onderwijs zorgt voor maatschappelijke en economische participatie en daarnaast voor veel zelfstandigheid. Nederland werkt aan een slim, vaardig en creatief Nederland. Zowel het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) als de gemeenten in Nederland proberen zich in te zetten voor het onderwijs met als doel de kwaliteit van onderwijs hoog te houden. (Rijksoverheid, 2011).

De Gemeente Vlaardingen is bezig met het ontwikkelen van een nieuwe onderwijsvisie. De onderwijsvisie die tot nu toe wordt gebruikt stamt uit 2004. Deze onderwijsvisie voldoet niet meer aan de huidige vraag van het werkveld. Eén van de onderwerpen waar nog te weinig over bekend is, is de buitenschoolse leerbegeleiding. De Gemeente Vlaardingen heeft op dit moment nog geen eenduidige visie over de buitenschoolse leerbegeleiding in Vlaardingen (Plaats, van der, 2011).

Wetenschappelijke relevantie

Op wetenschappelijk gebied is er vooral veel bekend over huiswerk en de begeleiding door de ouders bij het huiswerk. Huiswerk is een belangrijk onderdeel van dit onderzoek omdat dit een groot onderdeel is van de verschillende soorten buitenschoolse leerbegeleiding. Huiswerk is bedoeld voor het bevorderen van de vaardigheden door zelfstandig te werken en het leren van de benodigde kennis. Of dit ook wordt behaald ligt aan een aantal factoren. Zo blijkt uit Bloom's taxonomie dat kinderen meerdere vaardigheden kunnen ontwikkelen maar dit trapsgewijs doen, waardoor een kind dat huiswerk ontvangt op een 'te hoge trap' de nieuwe vaardigheid niet zal ontwikkelen (Bloom, 1956). Dit wordt ondersteund door recent onderzoek van Dettmers et. al (2011). Uit dit onderzoek is gebleken dat er een negatief verband bestaat tussen negatieve gevoelens tijdens het maken van wiskunde huiswerk en de prestaties van de leerling.

Uit onderzoeken van Rønning (2011), Patall, Cooper en Robinson (2008) en Epstein (2001) blijkt dat ouderbetrokkenheid belangrijk is voor de werking van huiswerk. Ondersteuning van de ouders bij het maken van het huiswerk zorgt voor een betere afronding, minder huiswerkproblemen en een verbeterd resultaat.

Huiswerkbegeleiding en bijles hebben vooral effect op het zelfvertrouwen, de studievaardigheden en een zelfstandiger werkhouding (Arkema, 2010). Daarnaast is het belangrijk dat er een eigen doel wordt gesteld door de leerlingen zelf in plaats van door de leraar (Olympia, Sheridan, Jenson, & Andrews, 1994). Er is nog weinig bekend over de werking van mentoring en coaching. Er is nog geen sluitend bewijs dat mentoring of coaching bijdraagt aan een verbetering van de vaardigheden. Een Amerikaans onderzoek uit 1997 door Wasik toont geen positieve of negatieve effecten (Wasik, 1997). Een Nederlands onderzoek uit 2001 door Crul stelt dat er een positief effect geldt zodra de mentor en de jongere dezelfde etnische achtergrond hebben, de mentor niet te oud is en de mentor zelf ook succes heeft behaald.

Buitenschoolse leerbegeleiding wordt door ouders in Nederland op verschillende manieren ingeschakeld. Ouders met meer financiële middelen blijken meer uitgaven te doen dan ouders met minder financiële middelen. Daarnaast worden sommige activiteiten intensiever ingeschakeld dan anderen. Zo wordt huiswerkbegeleiding het meest en meest lang gebruikt naast bijles (Berdowski, Berger, & Bal, 2010).

Er zijn dus een aantal factoren die mee kunnen spelen op het gebied van huiswerk en buitenschoolse leerbegeleiding. Het is echter onduidelijk hoe dit in Vlaardingen gesteld is. Het gebruik, de behoefte en het aanbod is nog niet onderzocht. Hierdoor ontstaat er een opening waar dit onderzoek op inspringt. Dit onderzoek zal vooral meer inzicht geven op de vraag, het aanbod en de rol van de gemeente rond buitenschoolse leerbegeleiding.

Probleemstelling

Het probleem dat in dit onderzoek centraal staat is het gebrek aan kennis over de huidige status van vraag en aanbod van buitenschoolse leerbegeleiding in Vlaardingen. Door dit gebrek aan kennis is er ook geen duidelijke visie op de manier waarop de Gemeente Vlaardingen met buitenschoolse leerbegeleiding omgaat. Om het onderzoek naar aanleiding van deze probleemstelling vorm te geven zijn er twee centrale vragen en een aantal deelvragen opgesteld:

Centrale vragen

De eerste centrale vraag is een beschrijvende vraag:

“Wat is de huidige verhouding tussen vraag en aanbod van buitenschoolse leerbegeleiding aan kinderen van 8 tot 18 jaar in Vlaardingen?”

De tweede centrale vraag is een beleidsvraag:

“Welke positie moet de Gemeente Vlaardingen innemen ten opzichte van de beleidsontwikkeling betreffende buitenschoolse leerbegeleiding in Vlaardingen?”

Deelvragen

Om een goed antwoord te kunnen geven op deze centrale vragen zijn deelvragen opgesteld die uiteindelijk zullen leiden tot een antwoord op beide centrale vragen.

1. **Wat is het huidige beleid van de Gemeente Vlaardingen dat betrekking heeft op of raakvlakken heeft met de buitenschoolse leerbegeleiding?**
2. **Wat wordt er verstaan onder buitenschoolse leerbegeleiding aan kinderen van 8 tot 18 jaar in Vlaardingen?**
3. **Wat is het totale huidige aanbod aan buitenschoolse leerbegeleiding aan kinderen van 8 tot 18 jaar in Vlaardingen?**
4. **Wat is het gebruik van buitenschoolse leerbegeleiding aan kinderen van 8 tot 18 jaar in Vlaardingen?**
5. **Wat is de behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding aan kinderen van 8 tot 18 jaar in Vlaardingen?**
6. **Waarin onderscheiden de aanbieders van buitenschoolse leerbegeleiding aan kinderen van 8 tot 18 jaar in Vlaardingen zich van elkaar?**

De eerste deelvraag moet een beter beeld geven van het huidige beleid in Vlaardingen dat raakvlakken heeft met buitenschoolse leerbegeleiding. Dit is van belang om uiteindelijk te kunnen bepalen of er nieuw beleid nodig is en welke positie de Gemeente Vlaardingen daarin moet nemen. Het advies waartoe het onderzoek moet leiden zal moeten passen in de visie van Vlaardingen. Daarna is het belangrijk om een beter beeld te krijgen van buitenschoolse leerbegeleiding. Zowel vanuit de theoretische kant als vanuit het oogpunt van de betrokkenen. Op deze manier kan het advies worden gekaderd naar de situatie in Vlaardingen. Allereerst wordt er bekeken hoe buitenschoolse leerbegeleiding vanuit de Gemeente Vlaardingen wordt gezien en wat er op basis van die kennis ontworpen is aan beleid. Hierna wordt pas bekeken hoe de overige betrokkenen tegen buitenschoolse leerbegeleiding aankijken zodat dit beeld kan worden vergeleken met de beschikbare kennis bij de Gemeente Vlaardingen. Verder is het belangrijk dat er meer informatie komt over de huidige situatie van vraag en aanbod (deelvraag 3, 4 en 5). Hiermee kan worden bepaald of het aanbod aansluit op de behoefte. Om dit nog beter te kunnen bepalen wordt door middel van deelvraag 6 bekeken hoe de organisaties van elkaar verschillen.

Dit onderzoek bekijkt het aanbod en de behoefte van buitenschoolse leerbegeleiding met als doel te kunnen bepalen of het aanbod voldoet en op welke wijze eventuele beleidsvoorstellen kunnen worden gedaan ten aanzien van de aanpak. Hierdoor is er gekozen voor voornamelijk beschrijvende vraagstellingen en een beleidsvraag. Deze type vragen kunnen samen een goed antwoord geven op de centrale vragen. Er is niet gekozen voor typisch verklarende vragen omdat de centrale vraag zich richt op een gebrek aan kennis bij de gemeente. Een verklarende vraag zou weinig toevoegen aan de uiteindelijke uitkomst van het onderzoek.

Indeling thesis

In deze thesis wordt allereerst bekeken wat er al bekend is met betrekking tot buitenschoolse leerbegeleiding in zowel theoretische kennis als het huidige beleid rondom (buitenschoolse) begeleiding. Hierna wordt er ingegaan op de manier waarop het onderzoek van deze thesis is opgezet en voor welke methoden en benaderingen is gekozen in het de methodologische verantwoording. Dan zal in hoofdstuk 3 en 4 de resultaten van het onderzoek worden bekeken en geanalyseerd. Er is een hoofdstuk met de kwalitatieve en de kwantitatieve gegevens. Daarna wordt er geconcludeerd en gediscussieerd. Als laatste worden er beleidsaanbevelingen gegeven.

Hoofdstuk 1 Theoretisch kader

In dit hoofdstuk wordt bekeken wat de stand van zaken is bij de start van het onderzoek. Hieronder vallen onder andere de kennis uit de literatuur als het huidige beleid op het gebied van onderwijs dat raakvlakken kan hebben of heeft.

1.1 Literatuurverkenning

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan de kennis die al bestaat op het gebied van buitenschoolse leerbegeleiding. Er wordt ook bekeken of en hoe de buitenschoolse leerbegeleiding werkt. Daarnaast wordt er ingegaan op huiswerk gezien dit een groot onderdeel is van de buitenschoolse leerbegeleiding.

1.1.1 Definitie buitenschoolse leerbegeleiding

Om tot een juiste definiëring te komen en vooral te bepalen welke activiteiten hieronder vallen is dit tijdens het kwalitatieve en kwantitatieve onderzoek aan de respondenten voorgelegd. Als startpunt is gekozen voor een werk-definitie "alle activiteiten buiten schooltijd die bedoeld zijn om de leerprestaties te verbeteren en kennis te vergroten". Om het onderzoek in te kaderen is er een indeling gemaakt door middel van andere onderzoeken en de aangeboden activiteiten door organisaties in de omgeving.

Het uitgangspunt is een onderzoek naar private uitgaven buiten de school. In dit onderzoek staan de activiteiten buiten schooltijd centraal. Wellicht zijn niet al deze uitgaven als buitenschoolse leerbegeleiding te benoemen maar dit zal blijken uit het kwantitatieve en kwalitatieve onderzoek (Berdowski, Berger, & Bal, 2010).

Om de lijst volledig te maken is online huiswerkbegeleiding toegevoegd, een activiteit die wordt aangeboden door grotere organisaties waarbij de kinderen op internet hulp kunnen inroepen van leraren. Daarnaast is er gekozen om ook mentoring of coaching mee te nemen in het onderzoek. Mentoring of coaching is een activiteit waarbij kinderen die veel problemen ervaren in samenwerking met een coach weer proberen hun leven op de rails te krijgen. Een onderdeel hiervan is het verbeteren van de schoolprestaties.

Uiteindelijk is de volledige lijst die is gebruikt in het onderzoek als volgt:

- Huiswerkbegeleiding
- Online huiswerkbegeleiding
- Bijles
- CITO-/examentraining
- Dyslexie-/leerproblementest
- Stoom-/bijspijkerkursus
- Weekend-/zomerschool
- Mentoring of coaching

Veel van deze activiteiten hebben een grote overlap met of zijn ontstaan door problemen met huiswerk. Een groot deel van de activiteiten is bedoeld om de kinderen te helpen met huiswerk of het zelfstandig leren. Huiswerk wordt ook ingezet door scholen om de prestaties van de kinderen te

verbeteren. Door deze overlap zal in dit hoofdstuk ook kort worden ingegaan op huiswerk. Op deze manier zal ook worden behandeld waarom sommige kinderen buitenschoolse leerbegeleiding nodig hebben en anderen niet.

Hypothese 1 | Buitenschoolse leerbegeleiding kan worden gedefiniëerd als ‘alle activiteiten buiten schooltijd die bedoeld zijn om de leerprestaties te verbeteren en kennis te vergroten’

1.1.2 Buitenschoolse leerbegeleiding

Er zijn een aantal onderzoeken geweest naar de verschillende soorten buitenschoolse leerbegeleiding. In deze paragraaf worden de verschillende typen buitenschoolse leerbegeleiding besproken.

Huiswerkbegeleiding en bijles

Allereerst een Amerikaanse studie naar zogenaamde ‘study halls’ waar onder begeleiding van een leraar de kinderen hun huiswerk kunnen afronden. Het onderzoek van Dicken, Foreman, Jensen en Sherwood (2008) heeft zich vooral gericht op het afronden van het huiswerk. Hieruit bleek dat het afronden van het huiswerk vooruit ging door de begeleide study hall. De factoren die meespeelden in deze vooruitgang waren het voordeel van aanwezige begeleider(s), een bevorderlijkere omgeving ten opzichte van de thuis situatie en de hoeveelheid tijd dat men aan het huiswerk besteed. Het onderzoek stelt nog wel dat één-op-één begeleiding waarschijnlijk voor minder angst zorgt en hierdoor een nog beter resultaat kan opbrengen.

In een studie onder 7 Amerikaanse programma’s (2009) voor huiswerkbegeleiding komt naar voren dat deze programma’s voornamelijk een positief effect teweegbrengen voor het afronden van het huiswerk. Daarnaast zijn de leerlingen door huiswerkbegeleiding positief gemotiveerd om de academische vaardigheden te verbeteren en zich meer bezig te houden met het leerproces. Een voorwaarde voor deze effecten is dat de begeleiders van het programma een goed contact moeten onderhouden met de leraren van de school van de leerlingen. Een goede samenwerking zorgt er voor dat de begeleiders hierdoor een beter beeld krijgen van wat effectief is en wat niet (Huang & Cho, 2009). De resultaten van een ander Amerikaans onderzoek tonen aan dat er een effect bestaat tussen huiswerkbegeleiding/bijles en zowel afronden van het huiswerk als een hogere score. Dit effect is groter als de studenten zelf een doel mogen stellen die zij door de begeleiding willen behalen dan wanneer het doel door een leraar wordt bepaald (Olympia, Sheridan, Jenson, & Andrews, 1994).

Ook uit recent Nederlands onderzoek komt dit naar voren. In een explorerend onderzoek naar de effecten van de studiebegeleiding wordt aangehaald dat er een aantal positieve effecten zijn te herkennen. Zo hebben de leerlingen “meer plezier in schoolvakken, een groter zelfvertrouwen, betere studievaardigheden en een zelfstandiger werkhouding” (Arkema, 2010). De voorwaarde voor deze positieve effecten is een goede structuur, duidelijke regels en vooral dat de leerling vrijwillig de studiebegeleiding volgt. In Nederland is dit het eerste onderzoek naar buitenschoolse leerbegeleiding (Arkema, 2010).

Mentoring en coaching

Een kort onderzoek naar tutoring of mentoring onder 100 leerlingen laat zien dat er geen positief effect bestaat tussen tutoring en beter leren lezen. Deze evaluatie is gedaan naar aanleiding van de zogenaamde “America Reads Challenge” waar het leesniveau van de Amerikaanse leerlingen centraal

staat. Er is echter ook geen bewijs dat suggereert dat er een negatief effect bestaat tussen de tutoring programma's en de verbetering van de leesvaardigheid (Wasik, 1997).

In opdracht van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen is er in 2001 een onderzoek uitgevoerd door Crul waar mentoring/coaching van allochtone studenten aan allochtone leerlingen centraal stond. De mentoring blijkt een krachtig instrument te zijn in het verbeteren van de achterstandspositie van de allochtone jongeren. Dit is echter alleen het geval als de student en de leerling dezelfde etnische achtergrond hebben, de studenten niet te oud zijn en zelf succes hebben geboekt. Het is een project dat grotendeels wordt gesteund vanuit de Turkse en Marokkaanse gemeenschap die graag de eigen kring helpt (Crul, 2001).

1.1.3 Huidige situatie gebruik buitenschoolse leerbegeleiding Nederland

In een recent onderzoek naar particuliere uitgaven buiten de reguliere schoolkosten komt veel informatie boven naar het gebruik van de buitenschoolse leerbegeleiding in Nederland. Het onderzoek is gehouden onder 1608 ouders van kinderen uit een middelgrote, grote en G4 stad (Waalwijk, Groningen en Amsterdam).

Tabel 1.1 Aandeel ouders van wie het kind deelnam aan een bepaalde activiteit in 2008-2009 (Berdowski, Berger, & Bal, 2010)

	basisonderwijs	vmbo	havo/vwo	vavo
Huiswerkbegeleiding	19 %	17 %	12 %	14 %
Bijles	25 %	18 %	20 %	14 %
Cito-/examentraining	32 %	26 %	9 %	25 %
Beroeps-/leerprobleemtest	14 %	49 %	45 %	36 %
Dyslexie-/leerprobleemtest	25 %	18 %	8 %	7 %
Stoom-/bijspijkerkursus	8 %	5 %	3 %	8 %
Weekend-/zomerschool	2 %	1 %	0 %	1 %
Overig	20 %	16 %	15 %	10 %

De frequentie en lengte van de buitenschoolse begeleiding verschilt. Huiswerkbegeleiding wordt het meest gegeven en loopt vaker langer door. Bijles staat hierbij op een tweede plaats terwijl cito-/examentraining vaak niet langer dan 4 maanden duurt. De tests tonen uiteraard een lagere frequentie en worden slechts kort gebruikt (Berdowski, Berger, & Bal, 2010).

Hypothese 2| Ouders met meer middelen zullen meer willen besteden aan de buitenschoolse leerbegeleiding van hun kinderen¹

Er blijkt ook een verband te zijn tussen het type begeleiding en het type organisatie. Huiswerkbegeleiding en bijles wordt vooral gegeven door kleine (eenmans) organisaties, waar de testen op leerproblemen, dyslexie etc. vooral door grote organisaties met veel werknemers werden afgenomen (Berdowski, Berger, & Bal, 2010).

De buitenschoolse leerbegeleiding wordt door de ouders voornamelijk gevonden door advies van de school of anderen. Sommige ouders hebben zelf het initiatief genomen om te gaan zoeken. Opvallend is dat voor bijles minder advies wordt gezocht bij de school dan bij huiswerkbegeleiding. De redenen

¹ Deze hypothese is niet getoetst in verband met een fout in het spss bestand voor 'inkomen'

die ouders noemen om de buitenschoolse leerbegeleiding in te schakelen zijn vooral extra aandacht zodat het kind niet bleef zitten, onzekerheid bij het kind en het kind besteed te weinig tijd aan zijn of haar huiswerk. Ouders die geen buitenschoolse leerbegeleiding hebben ingeschakeld geven aan dat dit voornamelijk komt omdat zij niemand kennen die de activiteit aanbied en de school adviseerde geen begeleiding buiten schooltijd in te schakelen (Berdowski, Berger, & Bal, 2010).

Hypothese 3 | Buitenschoolse leerbegeleiding in Vlaardingen wordt gezocht via advies van school of bekenden

1.1.4 Huiswerk

Buitenschoolse leerbegeleiding is in sommige gevallen gebaseerd of ontwikkeld voor hulp met huiswerk. In deze subparagraaf wordt er kort in gegaan op de definitie van huiswerk. Daarna wordt er ingegaan op de werking van huiswerk. Is huiswerk echt bevorderend voor het kunnen van de leerlingen of gaan de prestaties er niet van vooruit?

Er zijn een aantal verschillende definities over huiswerk. Cooper (1989) heeft het over “taken die door leerkrachten worden gegeven aan leerlingen om buiten schooltijd uit te voeren” Hier voegt hij aan toe dat leerlingen opties hebben om hun huiswerk op andere momenten te maken, zoals in de bibliotheek of tijdens huiswerklessen. Hieruit blijkt dat huiswerk een taak is die door de leerlingen zelfstandig worden gemaakt. Een meer gedetailleerde uitleg van huiswerk wordt gegeven door Lee en Pruitt (1979) die meer nadruk leggen op de soort opdrachten die huiswerk omvatten. Zij geven aan dat huiswerk oefening, voorbereiding, uitbreiding en creativiteit omvatten. Het huiswerk is in deze context bedoeld om het werk te bevorderen. Samenvattend is huiswerk vooral bedoeld voor het bevorderen van de vaardigheden door zelfstandig te werken en het leren van de benodigde kennis.

Ouderbetrokkenheid

Recent onderzoek met Nederlandse data heeft uitgewezen dat de opleiding van de moeder invloed heeft op het effect van huiswerk bij haar kind op het basisonderwijs. Alleen kinderen van hoger opgeleide gezinnen worden beter van huiswerk. Als kinderen huiswerk meekrijgen zal er een groter gat ontstaan tussen het niveau van kinderen van moeders die enkel primair onderwijs hebben gevolgd en kinderen van moeders die een hogere opleiding hebben genoten (Rønning, 2011). De reden hiervoor is waarschijnlijk de tijd en aandacht die het kind krijgt van de moeder. In eerder onderzoek van Leibowitz (1974) en Hill & Stafford (1974) is gebleken dat moeders met een hogere opleiding meer tijd spenderen met hun kinderen dan lager opgeleide moeders. Ouderbetrokkenheid is hierbij een definitie die vaker voorkomt. Onder ouderbetrokkenheid wordt verstaan de betrokkenheid van ouders bij de opvoeding en het onderwijs van hun eigen kind zowel thuis en op school (Smit, Driessen, Sluiter, & Brus, 2007).

Een eerder verschenen meta-analyse van Amerikaans onderzoek naar ouderbetrokkenheid door Patall, Cooper en Robinson (2008) omvat 14 onderzoeken naar de effecten van ouderbetrokkenheid en 20 studies naar ouderbetrokkenheid en het effect op de resultaten van het kind. De resultaten van de meta-analyse laten zien dat een hogere ouderbetrokkenheid voor meer afronding van het huiswerk, minder huiswerkproblemen en mogelijk een verbeterd resultaat bij jongere kinderen. Het effect is echter negatief bij wiskunde/reken huiswerk maar positief bij taalkundig huiswerk.

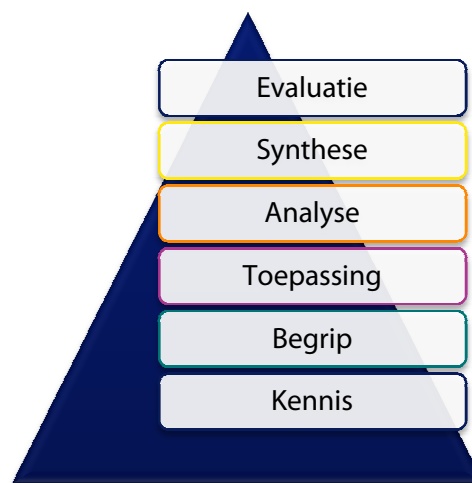
In een onderzoek naar ouderbetrokkenheid van Epstein (2001) wordt daarnaast een typologie gegeven van ouderbetrokkenheid. De ouders vallen grotendeels tussen een ‘type 1: alleen basisplichten op het gebied van de educatie’ en een ‘type 4: invloed op de leeractiviteiten thuis’. Er kan dus worden gesteld dat ouders op verschillende manier met de opleiding en begeleiding van hun kind(eren) omgaan. Zoals

eerder besproken blijkt dat dit kan betekenen dat huiswerk minder of geen invloed heeft op de ontwikkeling van het kind (Rønning, 2011).

Er bestaat kennis over de mate van ouderbetrokkenheid en de kenmerken van het kind. Er is sprake van meer ouderbetrokkenheid als het kind jonger (Dauber & Epstein, 1993) (Eccles & Harold, 1993) is of als het kind het minder goed doet op school (Clark, 1993) (Dauber & Epstein, 1993) (Levin, Levy-Shiff, Appelbaum-Peled, Katz, Komar, & Meiran, 1997).

Er kan worden gesteld dat ouders met een hogere opleiding minder snel buitenschoolse leerbegeleiding in zullen schakelen. Deze ouders kunnen hun kinderen beter ondersteunen dan de ouders die minder hoog opgeleid zijn. Hierdoor zal een kind van hoger opgeleide ouders beter mee komen op school.

Hypothese 4 | Ouders met een hogere opleiding zullen minder snel buitenschoolse leerbegeleiding inschakelen voor hun kinderen



Figuur 1.1 Bloom's taxonomie (Bloom, 1956)

Bloom's taxonomie van educatieve doelstellingen

Een van de bekende theorieën uit de onderwijspsychologie is de theorie van Bloom. Deze theorie stelt dat er verschillende leertypes zijn, namelijk de cognitieve, affectieve en psychomotorische domeinen. Het cognitieve domein is het meest belangrijk voor huiswerk. Het cognitieve domein heeft invloed op de kennis en de ontwikkeling van intellectuele vaardigheden. Binnen het domein zijn er 6 activiteiten die kunnen worden gezien als een trap; een 'hogere vaardigheid' kan niet worden bereikt als de stap daarvoor nog niet is afgerond. De 6 trappen van het cognitieve domein zijn te vinden in figuur 1.1. Hieruit kan worden geconcludeerd dat kinderen die langzamer dan het 'gemiddelde' kind vordert op één van de domeinen meer moeite heeft met het bijhouden van de lesstof. Daarnaast is het belangrijk te begrijpen dat als een kind nog geen vaardigheden heeft op stap 2 de vaardigheden voor stap 6 nog niet kunnen worden aangeleerd. Hiervoor zijn eerst de voorgaande stappen nodig. Vooral de cognitieve vaardigheden zijn hierbij tijdens de schoolperiode erg belangrijk (Bloom, 1956).

Hypothese 5 | Kinderen die weinig uren aan huiswerk besteden zullen eerder buitenschoolse leerbegeleiding nodig hebben

1.2 Huidig beleid

Dit onderzoek is ontstaan door een gebrek aan kennis binnen de Gemeente Vlaardingen over de huidige status van vraag en aanbod van buitenschoolse leerbegeleiding in Vlaardingen. Hierdoor is er geen duidelijke visie op de manier waarop de Gemeente Vlaardingen met buitenschoolse leerbegeleiding om moet gaan. In deze paragraaf wordt verder ingegaan op het beleid dat op dit moment al raakvlakken heeft met buitenschoolse leerbegeleiding. Daarnaast wordt er kort ingegaan op de situatie rondom het veranderen van de onderwijsvisie.

1.2.1 Veranderingen rondom de onderwijsvisie

Tijdens een werkgroep uit 2004 is de samenwerking tussen de partijen besproken en is de huidige onderwijsvisie uit 2004 ontwikkeld. Deze visie is inmiddels verouderd en er wordt gewerkt aan een nieuwe visie. Het creëren van een nieuwe visie wordt gedaan in samenwerking met de betrokken partijen als de schoolbesturen. De huidige versie begint met het volgende:

“Overtuiging bij schoolbesturen en gemeente is dat de inzet die door hen gepleegd wordt, een grotere uitwerking zal hebben als partijen gezamenlijk een visie formuleren en van daaruit op een aantal te selecteren gebieden (meer) in samenhang actie ondernemen” (Gemeente Vlaardingen, 2004). De onderwijsvisie is ontstaan uit een behoefte naar meer samenhang tussen gemeente en schoolbesturen. Als beide partijen, die individueel van elkaar opereren, dezelfde visie volgen zal het onderwijs hier op vooruit gaan.

In de huidige versie van de onderwijsvisie wordt vooral de positie van de Gemeente Vlaardingen en de schoolbesturen benadrukt. Daarnaast zijn de doelstellingen geformuleerd rondom het verkleinen van achterstandsverschillen binnen de gemeente. Als laatste staat centraal dat de onderwijsinstellingen en de gemeente zodanig met elkaar samenwerken dat leerlingen, en vooral de meer kwetsbare onder hen, goed worden opgeleid om daarmee tot een maximale ontplooiing te kunnen komen. De nieuwe visie zal zich minder richten op de verschillen tussen de leerlingen en meer op de maximale ontplooiing. Het grootste verschil hierbij is de verschuiving van de nadruk op achterstanden naar mogelijkheden en talenten.

Voor de nieuwe onderwijsvisie is de Gemeente Vlaardingen bezig met drie verschillende ‘lijnen’: de doorlopende leerlijn, de doorlopende werklijn en de doorlopende zorglijn. Voor dit onderzoek houdt dit in dat in de toekomst er meer samenwerking komt tussen basis- en voortgezet onderwijs. De zogenaamde ‘warme overdracht’ moet ervoor zorgen dat de kennis over leerlingen die van groep 8 naar de brugklas gaan wordt verbeterd. Deze periode is voor leerlingen moeilijker omdat er een grote verandering plaatsvindt voor de leerlingen. Nieuwe klasgenoten, meerdere vakken en bijhorende leraren maar over het algemeen ook meer huiswerk.

In de programmabegroting voor 2010-2013 wordt ook voornamelijk besproken over het voorkomen van uitval en ongeoorloofd verzuim. De nadruk is hier al duidelijk veranderd naar een minder duidelijke nadruk op de achterstanden, al blijft deze nog wel actueel in het onderwijsachterstandenbeleid (Gemeente Vlaardingen, 2010). De nieuwe onderwijsvisie zal ook rekening moeten houden met het wetsvoorstel om kinderen met een rugzakje niet meer altijd naar een speciale school te sturen maar hen in het reguliere onderwijs te ondersteunen.

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) krijgt in de nieuwe onderwijsvisie ook een taak. Nu zijn alle taken van het CJG geïntegreerd terwijl dit meer een echte vraagbaak moet worden waarbij het CJG een soort opdrachtgever wordt. Er zal hierdoor meer inzicht komen op de vraag die speelt bij de ouders en het aanbod dat beschikbaar is in de regio. Hierdoor kan het CJG beter advies geven aan zowel ouders en gemeente. Wat hier echter belangrijk voor is, is dat het CJG een minder hoge drempel moet krijgen zodat iedereen hen weet te vinden.

1.2.2 Onderwijsachterstandenbeleid 2006-2010

Het onderwijsachterstandenbeleid zou enige overlap kunnen hebben met buitenschoolse leerbegeleiding. Binnen het onderwijsachterstandenbeleid zijn een aantal zaken besproken die vooraf gaan aan de schooltijd. Het onderwijsachterstandenbeleid had als doelstelling te zorgen dat alle kinderen zonder achterstand naar de basisschool gaan. Door deze activiteiten zou de overgang naar de school tijd worden versoepeld om te voorkomen dat kinderen al vroeg met een achterstand beginnen. Dit beleid heeft niet direct invloed op de buitenschoolse leerbegeleiding. Er is echter een indirecte invloed, kinderen die al vroeg een achterstand oplopen zullen deze achterstand moeten inlopen (Onderwijsachterstandenbeleid, 2007). Het is mogelijk dat deze achterstand ingehaald wordt door buitenschoolse leerbegeleiding.

1.2.3 Brede scholen

Een van de ontwikkelingen in het onderwijs zijn de brede scholen. Brede scholen zijn een combinatie tussen verschillende instellingen die bedoeld zijn om de ontwikkelingskansen van de leerlingen te verbeteren of om op elkaar aansluitende opvang te bieden. Instellingen die aangesloten zijn bij de brede scholen zijn bijvoorbeeld: scholen, kinderopvang, peuterspeelzalen, sport, fysiotherapie en cultuurorganisaties.

Deze instellingen kunnen zowel gericht zijn op het basisonderwijs als op het voortgezet onderwijs. Er zijn meer brede scholen in het basisonderwijs dan in het voortgezet onderwijs maar het voortgezet komt langzaam bij. In Vlaardingen zijn er op dit moment alleen basisscholen die omgevormd zijn naar brede scholen. De volgende scholen zijn inmiddels omgevormd tot brede school:

1. OBS Brede School Holy
2. OBS Jan Ligthart
3. OBS De Wereldwijzer
4. De Avonturijn

Brede scholen kunnen zelf een invulling geven aan het idee van de brede school. In brede scholen in Vlaardingen draait vooral om het betrekken van de ouders bij de educatie van hun kind(eren). Dit is bedoeld zodat de school en de ouders op dezelfde lijn zitten. Op sommige brede scholen zijn hiervoor ouder kamers ingericht om meer ouderbetrokkenheid te bereiken. Er worden ook een aantal cursussen aangeboden voor de ouders zoals Nederlandse taal of opvoeding (Gemeente Vlaardingen, 2011).

Een organisatie die buitenschoolse leerbegeleiding aanbiedt zou zich in deze brede scholen kunnen vestigen als toevoeging op de overige activiteiten binnen de brede school.

1.2.4 Passend onderwijs

Passend onderwijs is een subsidieregeling bedoeld om zorgleerlingen goed te kunnen ondersteunen. Zorgleerlingen zijn leerlingen met een handicap of gedragsproblemen. Passend onderwijs is er voor bedoeld dat kinderen met een 'rugzakje' ook op het normale onderwijs goede extra begeleiding krijgen.

Het kabinet wil een wijziging aanbrengen aan het beleid zodat scholen verplicht worden een passende onderwijsplek te bieden aan kinderen die extra ondersteuning nodig hebben. Het aantal leerlingen dat passend onderwijs nodig heeft is gegroeid met 65%. Er wordt echter een bezuiniging doorgevoerd van €300 miljoen. op het passend onderwijs waardoor door belangengroepen wordt verwacht dat het moeilijker zal worden voor de scholen om deze extra ondersteuning op de juiste manier te bieden. Buitenschoolse leerbegeleiding zou deze plek in kunnen nemen mocht deze bezuiniging er voor zorgen dat er behoefte aan extra ondersteuning ontstaat.

Hoofdstuk 2 Methodologische verantwoording

Er worden een aantal methodes gebruikt in het onderzoek voor deze thesis. In deze paragraaf worden deze methodes behandeld.

2.1 Interviews met betrokkenen

Er is sprake van kwalitatief onderzoek in de vorm van interviews met betrokkenen. Er is gekozen voor kwalitatief onderzoek omdat kwalitatieve gegevens een duidelijk beeld geven over de huidige situatie omdat er dieper op het onderwerp kan worden ingegaan. Zo kan er worden doorgevraagd om meer kennis te vergaren.

De interviews zijn verdeeld over 4 verschillende betrokken partijen. Allereerst is er de groep interne medewerkers die een beter beeld geven over de positie van de Gemeente Vlaardingen en welk beleid raakvlakken heeft met buitenschoolse leerbegeleiding. Deze gegevens zijn voornamelijk gebruikt in de opzet van het onderzoek en de aanbevelingen. Als tweede zijn de regiogemeentes Schiedam en Maassluis gevraagd naar het beleid bij deze gemeentes. Uit deze gesprekken is gebleken dat er in Schiedam en Maassluis geen specifiek beleid is voor buitenschoolse leerbegeleiding.

Voor de beantwoording van de centrale- en deelvragen zijn gesprekken gevoerd met medewerkers van onderwijsinstellingen en organisaties die buitenschoolse leerbegeleiding aanbieden. Omdat de vragen voor een groot deel gebaseerd zijn op kennisvragen is er gekozen voor een beschrijvende opzet. Dit houdt in dat er meer aandacht is besteedt aan de aanwezigheid van verschijnselen en minder aan het verklaren van deze aanwezigheid.

Alle interviews zijn op dezelfde manier en door dezelfde persoon afgenomen. Deze interviews zijn semi-gestructureerd afgenomen. Voor dit onderzoek houdt dit in dat er vooraf een topiclijst voor de vier partijen is opgemaakt. Deze topiclijsten zijn gebruikt als rode draad door de gesprekken, de volgorde was hierbij niet van belang. Dit heeft als voordeel dat de geïnterviewde de ruimte krijgt om te praten maar wel alle vragen worden beantwoord.

Om informatie van de onderwijsinstellingen te vergaren is er begonnen bij de schoolbesturen. Er zijn in totaal vijf schoolbesturen² met basisscholen en drie schoolbesturen³ met middelbare scholen in Vlaardingen. Er is telefonisch of per mail contact geweest met alle besturen. Twee schoolbesturen van het basisonderwijs hebben aangegeven geen informatie te hebben die relevant is voor het onderzoek en ook geen behoefte hebben in een interview. Stichting Meervoud heeft aangegeven weinig informatie te hebben over buitenschoolse leerbegeleiding maar heeft toestemming gegeven om interviews af te nemen op een aantal scholen van Stichting Meervoud. SIKO en Stichting Wijzer hebben beiden in een interview meer informatie gegeven over de buitenschoolse leerbegeleiding. Met de scholen is contact geweest met zes zorgcoördinatoren⁴. Van het middelbaar onderwijs is er in eerste instantie met alle drie de partijen contact geweest. Van zowel de Lentiz Onderwijsgroep als het St. Jozefmavo zijn zorgcoördinatoren geïnterviewd. Bij het College VOS is er met meerdere personen contact geweest maar zijn er uiteindelijk geen personen gevonden die informatie kon of wilde geven.

² Stichting Wijzer, Stichting Meervoud, SIKO, SSRS en GPO-WN

³ Het College VOS, St. Jozefmavo en Lentiz Onderwijsgroep

⁴ Stichting Wijzer: OBS Klimop, het Breinpaleis. Stichting Meervoud: CBS 't Ambacht, CBS de Ark, CBS het Visnet, CBS Prins Willem Alexander.

Er is geprobeerd een goede verdeling te maken van interviews bij de onderwijsinstellingen. Uiteindelijk zijn er acht interviews gehouden op het basisonderwijs en drie op het middelbaar onderwijs. Hierbij is zowel openbaar, christelijk en katholiek onderwijs aan bod gekomen. Enkel het reformatorisch onderwijs stond niet open voor de gesprekken. Er is met meerdere scholen contact geweest maar niet elke school wilde of kon meewerken aan het interview. Een veel gehoorde reden hiervoor was: “wij doen niets met buitenschoolse leerbegeleiding” of “wij weten daar niet veel over”. Uiteindelijk zijn er genoeg interviews geweest.

Om de organisaties te bereiken is er allereerst contact geweest met de bij de Gemeente Vlaardingen bekende organisaties Stichting AanZet, Stichting Liesveld, Coach & Co en Vluchtelingenwerk Vlaardingen. Daarnaast zijn de organisaties RO-HO en de Vlaardingse rekenkamer benaderd. Tijdens de interviews met de overige personen is er gevraagd welke organisaties of initiatieven de geïnterviewde nog kent. Hier zijn geen extra of nieuwe organisaties of initiatieven door gevonden. Bij Stichting AanZet en de Vlaardingse rekenkamer is gesproken met de directeur, bij Coach & Co, Vluchtelingenwerk Vlaardingen en ROHO is er gesproken met een organisatorische medewerker en bij Stichting Liesveld is er zowel met de organisatorische medewerkers als met de begeleiders gesproken.

Na de interviews is er een korte samenvatting opgesteld met de meest belangrijke punten. Deze samenvatting is daarna naar de geïnterviewde gestuurd. De geïnterviewde kon hierdoor de informatie die wordt gebruikt in dit onderzoek verifiëren. Dit waarborgt de objectiviteit.

2.2 Enquête

Om de behoefte te meten is er gekozen voor een enquête onder ouders. Er is gebruik gemaakt van het panel van Vlaardingen. Het panel van Vlaardingen is een panel bestaande uit Vlaardingse ouders die zich hebben aangemeld om zo nu en dan enquêtes in te vullen over onderwerpen in Vlaardingen. De enquête is uitgezet onder personen in het panel waarvan bekend is dat zij in een huishouden met kinderen wonen. In totaal is naar 545 Vlaardingse ouders een e-mail verstuurd met een link naar de enquête.

Er zijn gegevens opgevraagd in Statline van het CBS. In Vlaardingen zijn er ongeveer 3874 huishoudens met kinderen tussen de zes en 17 jaar. Dit houdt in dat de populatie voor dit onderzoek kan worden geschat op $N = 3874$. Er zijn 545 personen verzocht deel te nemen aan het onderzoek. In dit onderzoek zijn 178 enquêtes ingevuld. Dit is een respons van 32,66%. In dit onderzoek is er dus sprake van een geschatte $N=3874$ en een $n=178$.

2.3 Operationalisering variabelen

In deze paragraaf zullen de variabelen worden geoperationaliseerd. Er is gekozen voor verschillende soorten variabelen. Omdat er sprake is van een vooral explorerend onderzoek is er gekozen om gebruik te maken van beschrijvende vragen. Om een goed antwoord te kunnen formuleren op de beleidsvraag is het daarnaast ook belangrijk om verklaringen te zoeken voor bepaalde keuzes. In deze paragraaf zullen allereerst de variabelen worden omschreven. In tabel 2.1 op bladzijde 22 staan alle interval, ordinale en ratio variabelen met de beschikbare basisgegevens.

2.3.1 Beschrijvende vragen

Om de deelvragen te kunnen beantwoorden is er gekozen een aantal vragen in de enquête mee te nemen die een puur beschrijvende functie vervullen. Deze vragen worden hieronder behandeld. Voor

dit onderzoek is het allereerst belangrijk om te weten wat de respondenten onder buitenschoolse leerbegeleiding scharen. De vraag uit de dataset die hier bij hoort is 'definitie buitenschoolse leerbegeleiding'. In de enquête is dit gevraagd door middel van een multi-response vraag met alle eerder genoemde activiteiten.

Hiernaast is aan respondenten gevraagd wat het aanbod is van buitenschoolse leerbegeleiding in Vlaardingen. Dit is onderzocht door welk type organisatie de buitenschoolse leerbegeleiding wordt of werd gegeven. De respondenten konden kiezen voor 'commerciële organisatie', 'stichting of publieke organisatie', 'aan school verbonden organisatie', 'universitaire organisatie', 'particulier – kennis of vriend van de familie en particulier – vooraf nog onbekend'. In welk schooljaar dit plaats vond is hierna gevraagd. De keuzes hiervoor waren; '2005-2006 of vroeger', '2006-2007', '2007-2008', '2008-2009', of '2010-2011'. Daarnaast is er gevraagd hoe lang er gebruik is gemaakt van de activiteit. Deze vraag kon worden beantwoord door 'minder dan 1 maand', '1-2 maanden', '2-3 maanden', '3-6 maanden', '6-12 maanden' of 'langer dan 12 maanden'. Om de intensiteit van de activiteit te kunnen meten is er gevraagd hoe vaak gebruik is gemaakt van de activiteit. De keuzes waren hierbij 'elke dag', 'één of meerdere keren per week', 'één of meerdere keren per twee weken', 'één of meerdere keren per maand', 'minder vaak dan één keer per maand' en 'eenmalig'. Als laatste is er gevraagd wat de huidige kosten zijn van de activiteit per keer en wat de respondent hier van vond door middel van een likert schaal van veel te hoog tot veel te laag.

De respondenten die buitenschoolse leerbegeleiding hebben ingeschakeld hadden de keuze tussen 'Extra aandacht was nodig om te voorkomen dat mijn kind zou blijven zitten', 'zonder extra aandacht besteedt mijn kind te weinig tijd aan huiswerk', 'er was extra aandacht nodig om een bepaalde toets of examen te halen', 'zekere voor het onzekere', 'de scores van mijn kind waren te laag', 'mijn kind voelde zich onzeker over zijn/haar schoolresultaten', 'om het beste uit mijn kind te halen', 'de school biedt/bodt te weinig aandacht aan mijn kind', 'zonder extra aandacht behaalde mijn kind niet het gewenste niveau en anders'. De respondenten die wel behoefte hadden om buitenschoolse leerbegeleiding in te schakelen maar dit niet hebben gedaan konden het volgende antwoorden: 'Mijn kind heeft er geen zin in', 'het is te duur', 'de school adviseerde om het niet te doen' en 'anders'.

Daarnaast is er gekeken op welke manier de respondenten naar buitenschoolse leerbegeleiding (zouden) zoeken. De keuzes hiervoor waren: 'Advies van de school', 'advies van kennissen/vrienden/ouders van klasgenoten', 'zelf zoeken op internet', 'zelf zoeken via advertenties' en via stichtingen die ik al ken(de) maar de activiteit niet zelf aanbieden.'

2.3.2 Afhankelijke variabelen

De eerste afhankelijke variabele voor dit onderzoek is of de respondent buitenschoolse leerbegeleiding behoefte heeft aan het aanbod van buitenschoolse leerbegeleiding. Dit is gecontroleerd door te vragen of één van de genoemde activiteiten wel eens door de respondent is ingeschakeld. Dit kon worden beantwoord door 'ja' of 'nee'. Als de respondent geen buitenschoolse leerbegeleiding heeft ingeschakeld is er gevraagd of er wel behoefte is om buitenschoolse leerbegeleiding in te schakelen.

Daarnaast is er gevraagd hoeveel de respondenten maximaal per keer zouden uitgeven aan buitenschoolse leerbegeleiding.

2.3.3 Onafhankelijke variabelen

Voor de onafhankelijke variabelen is gekozen voor leeftijd, leeftijd kind, opleidingsniveau, wijk en aantal minuten huiswerk. De leeftijd is een ratio variabele waarbij de respondent zelf de leeftijd kon invullen. Het is mogelijk dat leeftijd samenhangt met het inschakelen, of willen inschakelen van buitenschoolse leerbegeleiding. Naast de leeftijd van de respondent is gevraagd om de leeftijd van het oudste schoolgaande kind.

Naar aanleiding van de theorie moet het opleidingsniveau van de respondent invloed hebben op het inschakelen van buitenschoolse leerbegeleiding. De hoogst afgeronde opleiding kon worden ingevuld door: 'geen onderwijs', 'lager onderwijs', 'lager of voorbereidend beroepsonderwijs', 'lager en middelbaar algemeen voortgezet onderwijs', 'middelbaar beroepsonderwijs', 'HAVO', 'VWO', 'Hoger beroepsonderwijs', 'Wetenschappelijk onderwijs', 'Anders, namelijk'.

Daarnaast is er gekozen voor het aantal minuten dat de respondent schat dat het kind van de respondent aan huiswerk besteedt invloed heeft op het inschakelen van buitenschoolse leerbegeleiding. Als onafhankelijke variabelen is daarom voor 'aantal uur aan huiswerk' gekozen. De mogelijke antwoorden waren 'geen', '0 tot 30 minuten', '30 minuten tot een uur', 'een uur tot 1,5 uur', '1,5 uur tot 2 uur', '2 tot 3 uur', 'langer dan 3 uur', 'weet ik niet' en 'niet van toepassing'. Deze antwoorden zijn omgevormd naar minuten zodat deze variabele kan worden behandeld als interval variabele. De antwoorden 'weet ik niet' en 'niet van toepassing' zijn bij deze variabele als missing value meegenomen.

2.3.4 Controle variabelen

Om te bepalen of de onafhankelijke variabelen van invloed zijn op de afhankelijke variabelen of dat er andere factoren van invloed kunnen zijn op de afhankelijke variabelen zijn er controle variabelen gekozen. Deze variabelen zijn voor dit onderzoek; geslacht, herkomst, gezinssamenstelling, klas kind en eerste klas huiswerk.

De antwoordmogelijkheden van de variabele geslacht zijn man/vrouw. Voor de variabele herkomst is er gekozen voor 'Westerse landen, Niet-Westerse landen, Nederland en Onbekend'. De gezinssamenstelling is 'alleenstaand met kinderen' of 'samenwonend/gehuwd met kinderen'.

Er is gevraagd in welke klas het oudste schoolgaande kind zat op het moment van de enquête. De antwoorden zijn later verdeeld naar de categorieën 'geen schoolgaande kinderen', 'basisschool', 'brugklas', 'vmbo', 'havo', 'vwo', 'anders'.

Als laatste is er gevraagd wanneer het kind voor het eerst huiswerk mee naar huis kreeg. De antwoordmogelijkheden waren 'groep 1-2', 'groep 3', 'groep 4', 'groep 5', 'groep 6', 'groep 7', 'groep 8', 'middelbare school' en 'geen schoolgaande kinderen'.

Tabel 2.1 variabelen en basisgegevens

	Meetniveau	Aantal (n)	Min	Max	Gem.	Std dev.
Afhankelijke variabelen						
behoefte	Dichotoom	173	0	1	,35	,479
bereid max	Interval	111 ⁵	0	30	10,14	4,546
Onafhankelijke variabelen						
leeftijd	Ratio	173	27	66	45,37	8,485
leeftijd kind ⁶	Interval	172	1,5	20,5	12,791	5,8587
opleidingsniveau	Interval	172	2	10	6,35	2
wijk	Nominaal	173	1	7	nvt	nvt
aantal minuten huiswerk	Interval	151 ⁷	0	200	66,88	50,65
Controle variabelen						
geslacht	Dichotoom	173	0	1	,4220	,49531
herkomst	Nominaal	172	1	9	nvt	nvt
gezinsamenstelling	Dichotoom	173	0	1	nvt	nvt
klas kind	Ordinaal	172	1	7	nvt	nvt
eerste klas kind	Nominaal	151	1	9	nvt	nvt

Tabel 2.2 dummy variabelen

Dummy's	Aantal (n)	Min	Max	Gem.	Std dev.
wijk					
centrum	173	0	1	,2312	,42283
westwijk	173	0	1	,15	,358
vop	173	0	0	,00	,000
oostwijk	173	0	1	,10	,299
vlaardinger ambacht	173	0	1	,24	,430
holy Zuid	173	0	1	,06	,234
holy Noord	173	0	1	,22	,415
herkomst					
Nederland	173	0	1	,89	,314
westerse landen	173	0	1	,04	,198
niet-westerse landen	173	0	1	,06	,234
onbekend	173	0	1	,00	,000
klas kind					
geen schoolgaande kinderen	173	0	1	,1214	,32752
basisschool	173	0	1	,35	,477
brugklas	173	0	1	,03	,168
vmbo	173	0	1	,09	,291
havo	173	0	1	,12	,321
vwo	173	0	1	,06	,245
anders	173	0	1	,16	,364
eerste klas huiswerk					
groep 1-2	173	0	1	,0694	,25481
groep 3	173	0	1	,22	,415
groep 4	173	0	1	,10	,306
groep 5	173	0	1	,17	,380
groep 6	173	0	1	,05	,223
groep 7	173	0	1	,08	,264
groep 8	173	0	1	,03	,168
middelbare school	173	0	1	,0289	,16802
geen schoolgaande kinderen	173	0	1	,1214	,32752

⁵ De optie 'weet ik niet' is meegenomen als missing value zodat de variabele als interval kan worden beschouwd

⁶ Met kind wordt bedoeld het kind waarover de enquête is ingevuld, dit is het oudste schoolgaande kind

⁷ De activiteit is meegenomen als missing value zodat de variabele als interval kan worden beschouwd

2.3.5 Representatie steekproef

In totaal hebben 178 personen de enquête ingevuld, 5 personen hebben aangegeven geen kinderen te hebben. De uiteindelijke groep waarover data beschikbaar is, is hierdoor n=173 respondenten.

De gemiddelde respondent is vrouw en tussen de 35 en 44 jaar. In totaal hebben 77 mannen en 101 vrouwen mee gedaan aan het onderzoek. Dit houdt in dat 43,3% van de respondenten man en 56,7% van de respondenten vrouw is. De gemiddelde leeftijd van de respondenten is 45 jaar oud. In tabel 3.2 zijn de respondenten verdeeld naar activiteit.

Tabel 2.3 representativiteit steekproef

	Enquête	Vlaardingen	Nederland
Geslacht			
Man	43,3%	48,8%	49,9%
Vrouw	56,7%	51,2%	50,1%
Leeftijd	45 jaar	42 jaar	40 jaar
Opleidingsniveau			
Laag	18%	29%	23%
Midden	37,8%	45%	43%
Hoog	42,4%	26%	33%
Anders	1,8%	-	1%
Gezinssamenstelling⁸			
Alleenstaand	9,6%	34,8%	18,8%
Samenwonend	90,4%	65,2%	81,2%
Wijk			
Centrum	23,1%	21,9%	-
Westwijk	15%	17,8%	-
Oostwijk	9,8%	9,4%	-
VOP	-	1,8%	-
Vlaardinger Ambacht	24,3%	15,9%	-
Holy Zuid	5,8%	14,6%	-
Holy Noord	22%	18%	-
Broekpolder	-	-	-
Herkomst			
Nederland	89,5%	75,2%	79,8%
Westerse landen	4,1%	7,6%	9%
Niet-westerse landen	5,8%	17,2 %	11,2%
Onbekend	0,6%	0,1%	-

De wijkverdeling zoals deze terug te vinden is in de enquête komt erg overheen met de werkelijke verdeling van particuliere huishoudens. Alleen Holy Zuid blijft iets achter en is Vlaardinger Ambacht iets meer vertegenwoordigd dan in de normale verdeling.

Vlaardingen is een multiculturele stad, 17,2% van de inwoners is niet-westers allochtoon daarnaast is 7,2% westers allochtoon. De verdeling in Vlaardingen is dus 75,2% autochtoon, 7,2% westerse allochtoon, 17,2% niet westerse allochtoon en 0,1% onbekend (Gemeente Vlaardingen, 2011). Onder de respondenten is 89,8% autochtoon, 4% westerse allochtoon, 5,6% niet-westerse allochtoon en 0,6% onbekend. Er is dus een verschil op te merken tussen de enquête en de werkelijke situatie.

⁸ Enkel berekend voor personen met kinderen

Hoofdstuk 3 Uitkomsten kwalitatief onderzoek

Het kwalitatieve onderzoek is uitgevoerd door de analyse van interviews. Uit interviews met de regiogemeenten bleek echter dat er in de regiogemeenten nog geen beleid is rond dit onderwerp. Deze interviews zijn hierdoor niet meegenomen in de resultaten van het onderzoek.

3.1 Definitie buitenschoolse leerbegeleiding

De werk-definitie van buitenschoolse leerbegeleiding is vooraf aan dit onderzoek vastgesteld als 'alle activiteiten buiten schooltijd die bedoeld zijn om de leerprestaties te verbeteren en kennis te vergroten van kinderen van 8 tot 18 jaar'. In het onderzoek is nagegaan welke activiteiten de geïnterviewden onder buitenschoolse leerbegeleiding zouden scharen.

Bij zowel de organisaties als de scholen worden huiswerkbegeleiding, bijles en CITO-/examentraining spontaan genoemd als buitenschoolse leerbegeleiding. Een enkeling noemt ook mentoring of coaching. Na het opnoemen van de typen buitenschoolse leerbegeleiding wordt enkel de dyslexie-/leerproblementest niet gezien als buitenschoolse leerbegeleiding. De reden die hiervoor wordt gegeven is voornamelijk dat dit de leerprestaties niet per se verbetert maar enkel opspoot waarom er problemen of achterstanden zijn ontstaan. Uiteindelijk kan dit invloed hebben op de prestaties maar dit is een indirect effect.

Hieruit kan worden geconcludeerd dat hypothese 1 juist is, de definitie zoals deze vooraf is opgesteld als werk-definitie kan worden bevestigd als een juiste definiëring. Echter vallen niet alle activiteiten die vooraf zijn opgesteld onder deze definitie.

3.2 Huidig aanbod aan buitenschoolse leerbegeleiding

Er zijn een aantal verschillende type aanbieders te onderscheiden. Allereerst de particulieren, deze groep is voornamelijk te vinden via marktplaats.nl of via websites zoals bijlescoach.nl. Deze laatste manier is een website waar personen zich aan kunnen melden als bijlesdocent voor een zelf bepaald tarief. De ouder die bijles voor zijn of haar kind zoekt kan hier op zoek naar een profiel dat hem of haar aanspreekt en in contact komen met een bijlesdocent. Over het algemeen zijn dit studenten, ouderen en docenten die bijklussen naast hun fulltime baan. Daarnaast zijn er de eenmanszaken, particulieren die zich hebben aangemeld bij de Kamer van Koophandel. Verder zijn er nog de stichtingen en publieke organisaties. Deze organisaties vragen alleen een onkostenvergoeding of betalen hun onkosten met subsidies en hulp van buitenaf. Deze organisaties hebben geen winstoogmerk. Een aantal van de stichtingen zijn universitair geregeld. Studenten van de universiteit komen samen in een groep die leerlingen van het basis- en middelbaar onderwijs helpen. Bij de stichtingen horen ook de stichtingen bij die aan school verbonden zijn, deze stichtingen worden ingehuurd door scholen. Als laatste zijn er nog de commerciële instellingen die geld verdienen aan buitenschoolse leerbegeleiding.

Er zijn een aantal organisaties in Vlaardingen die buitenschoolse leerbegeleiding aanbieden. Een aantal van deze organisaties zijn geïnterviewd. Deze organisaties zijn:

1. Stichting Liesveld
2. Stichting Aanzet
3. Coach & Co
4. De Vlaardingse Rekenkamer
5. Vluchtelingenwerk Vlaardingen

Naast deze 5 Vlaardingse organisaties is er ook een interview gehouden met Regionale Organisatie voor Hulp en Ondersteuning (ROHO), een organisatie die zich specialiseert in huiswerkbegeleiding in heel Nederland. Deze organisatie biedt ook huiswerkbegeleiding aan in de regio Rijnmond. Aan het einde van deze paragraaf staan deze organisaties in een tabel (tabel 3.1) verwerkt met de verschillende eigenschappen. Eerst worden zij hieronder kort behandeld.

Stichting Liesveld

Stichting Liesveld is een organisatie die huiswerkbegeleiding aanbiedt. De stichting is opgezet omdat er vanuit de Turkse gemeenschap vraag naar was. De kinderen krijgen elke maandag- en donderdagavond les door een leraar biologie/natuurkunde uit Brielle. Tijdens deze lessen maken zij oude CITO-toetsen die binnen de groep worden besproken. Een vereiste om aan te sluiten bij de groep is dat hij of zij een abonnement heeft op de Vlaardingse bibliotheek en wekelijks een boek mee neemt om te lezen als zij eerder klaar zijn met de CITO-toets van die avond.

Stichting AanZet

Stichting AanZet is een redelijk grote organisatie op het gebied van buitenschoolse leerbegeleiding in Vlaardingen. De stichting biedt naast buitenschoolse leerbegeleiding echter ook advies aan onder andere leerkrachten, gemeenten, ouders en pedagogisch medewerkers. Huiswerkbegeleiding en mentoring/coaching wordt al langere tijd aangeboden. De zomerschool start in 2011 en er zijn serieuze plannen voor een zaterdagsschool. De activiteiten worden gegeven door vrijwilligers die zich hebben aangemeld bij de stichting.

Coach & Co

Bij Coach & Co worden kinderen tussen de 8 en 18 jaar begeleid om weer op de rails te komen. Naast het verbeteren van het zelfvertrouwen van het kind wordt er ook aandacht besteed aan andere zaken zoals huiswerkbegeleiding. Elk kind krijgt een eigen coach, deze coach krijgt €100,- om in 6 maanden het kind te kunnen ondersteunen. Er zijn 25 trajecten per jaar. De coaches zijn vrijwilligers of stagiaires.

De Vlaardingse Rekenkamer

De Vlaardingse Rekenkamer is een eenmanszaak in Vlaardingen die is gespecialiseerd in het geven van wiskunde/rekenen bijles. De les wordt gegeven door een wiskundedocent, ofwel de eigenaar van de organisatie. Af en toe helpt de leraar de kinderen ook bij natuurkunde en helpt de kinderen met plannen en huiswerkmanagement.

Vluchtelingenwerk Vlaardingen

Vluchtelingenwerk Vlaardingen ontwikkelt meerdere projecten bedoeld om de integratie in Nederland te bevorderen. Door een groeiende vraag naar huiswerkbegeleiding door bezoekende moeders bij deze projecten is er een huiswerkklas opgezet. Vluchtelingenwerk Vlaardingen biedt nu 4 keer per week huiswerkbegeleiding aan kinderen variërend van groep 4 tot groep 8.

ROHO

ROHO is een regionale organisatie die buitenschoolse leerbegeleiding biedt. Deze buitenschoolse leerbegeleiding wordt als één pakket aangeboden. De kinderen krijgen dus zowel coaching/mentoring, huiswerkbegeleiding en bijles in een pakket.

Overig

Naast deze geïnterviewde organisaties zijn er vooral veel particuliere en kleinere organisaties die hun diensten aanbieden via websites zoals marktplaats.nl of briefjes op school en in de supermarkt. Een laatste groep is de buitenschoolse leerbegeleiding die door sommige scholen wordt aangeboden. Een groot aantal scholen heeft binnenschoolse leerbegeleiding zoals huiswerkklassen of flexuren waarin de leerlingen de mogelijkheid krijgen om hun huiswerk te maken. Op het middelbaar onderwijs is er tijdens deze uren (tijdens schooltijd) een remedial teacher aanwezig die vragen kan beantwoorden en toezicht houdt. Ook buiten schooltijd worden er door een aantal middelbare scholen huiswerkklas aangeboden waar de leerlingen na schooltijd terecht kunnen om hun huiswerk te maken.

Er is aan de geïnterviewden gevraagd of zij (andere) organisaties kennen die buitenschoolse leerbegeleiding aanbieden. Hieruit is gebleken dat er weinig kennis is bij zowel de organisaties als de scholen naar welke organisaties buitenschoolse leerbegeleiding aanbieden en hoe dit is geregeld. Een aantal basisscholen is bekend met Stichting AanZet omdat deze binnen een drietal basisscholen huiswerkbegeleiding aanbiedt. Ook basisscholen waar dit niet gebeurt kunnen veelal toch deze stichting noemen. Andere organisaties worden niet spontaan genoemd. Het meest voorkomende antwoord op de vraag of de respondent een organisatie kan noemen is dat hij of zij vooral bekend is met particuliere begeleiding.

Van de geïnterviewde organisaties is alle buitenschoolse leerbegeleiding op het basisonderwijs gericht. De helft daarvan, waaronder Coach & Co, de Vlaardingse Rekenkamer en ROHO bieden hun activiteiten ook aan voor het middelbaar onderwijs. De meeste organisaties bieden huiswerkbegeleiding of bijles aan, dit zijn activiteiten die vooral bedoeld zijn om de kinderen met het huiswerk te helpen.

Tabel 3.1 kenmerken organisaties buitenschoolse leerbegeleiding

	Stichting Liesveld	Stichting Aanzet	Coach & Co	De Vld. Reken-kamer	Vluchteling-enwerk	ROHO
Type organisatie	Stichting	Stichting	Stichting	Eenmanszaak	Stichting	Commercieel
Type buitenschoolse leerbegeleiding						
Huiswerkbegeleiding	x	x		x	x	x
Online hw begeleiding						x
Bijles					x	x
CITO-training	x					
Mentoring / Coaching		x	x			x
Zomer-zaterdagsschool		x				
Type onderwijs						
Basisonderwijs	x	x	x	x	x	x
Middelbaar onderwijs			x	x		x
Type begeleider	vrijwilliger	vrijwilliger / student	docent / eigenaar	vrijwilliger	studenten	studenten
Kosten	€ 30,- p/m	geen	geen	€ 28,- p/k	geen	maatwerk

3.3 Huidige behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding

Er is in de verschillende groepen anders gereageerd op de vraag wat volgens de respondent de behoefte is aan buitenschoolse leerbegeleiding. De scholen merken weinig tot geen behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding op bij de kinderen. Een argument dat hierbij vaak wordt gegeven is dat de problemen die kunnen ontstaan met bijvoorbeeld huiswerk worden opgevangen binnen de school. De scholen noemen hiervoor de verschillende initiatieven die worden gegeven (middelbaar onderwijs) of de mogelijkheid het niveau van het huiswerk aan te passen op de kinderen (basisonderwijs).

De organisaties zien juist een groeiende behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding. Volgens hen is het belangrijk om op te merken dat de scholen minder aandacht kunnen bieden aan de leerlingen door grotere klassen en een hogere werkdruk. De organisaties merken onder andere een groeiend aantal aanmeldingen op.

De scholen erkennen de groeiende behoefte bij de ouders aan buitenschoolse leerbegeleiding. Een aantal scholen, vooral basisscholen, noemt een hogere verwachting bij ouders voor hun kinderen. Veel ouders verwachten alleen nog het beste voor hun kinderen en hoopt door buitenschoolse leerbegeleiding hun vmbo-kind te kunnen veranderen in een havo- of vwo-kind. Deze verwachtingen zijn echter niet altijd realistisch. Hierdoor ontstaat volgens deze scholen een grote druk op het kind wat kan leiden tot spanningen tussen ouders en kinderen en een vergrote kans op bijvoorbeeld faalangst. Deze scheve verwachtingen ontstaan vooral bij allochtone ouders die zelf de kans niet hebben gehad op een goede opleiding. Initiatieven als CITO- en examentraining wordt bij de scholen daarom ook niet als een positieve ontwikkeling gezien. Vooral CITO-toetsen zijn bedoeld als meetpunt om het niveau van het kind te kunnen meten. Als hier op zou worden getraind zal het niveau te hoog worden ingeschat waarna de leerling het op het middelbaar onderwijs alsnog moeilijk zal hebben.

Mocht een ouder desondanks de behoefte hebben om buitenschoolse leerbegeleiding in te zetten, dan willen de basisscholen contact met de organisatie die dit aanbiedt zodat de methodes op elkaar kunnen worden afgestemd. Dit is volgens de scholen belangrijk omdat veel kinderen in de war kunnen raken van de verschillende methoden om de te stof te beheersen. Dit gebeurt echter slechts weinig, er is weinig tot geen contact tussen de scholen en de organisaties of particulieren die buitenschoolse begeleiding aanbieden. Stichting AanZet is hier een uitzondering op omdat zij de begeleiding aanbieden op de school zelf en zo een goed contact kunnen onderhouden. Een aantal andere organisaties hebben wel de behoefte getoond om contact te hebben met scholen maar hebben hier nog geen tijd voor gehad of weten niet goed hoe ze dit moeten regelen.

Middelbare scholen hebben minder behoefte aan contact met deze instanties. Zij erkennen dat er een aantal ouders zijn die gebruik maken van deze activiteiten maar de scholen vinden dit niet van toegevoegde waarde voor het kind. Daarnaast zijn er op de middelbare scholen veel projecten om de kinderen te begeleiden geïntegreerd in het schoolprogramma. De grootste klacht die de school dan ook ontvangt van de ouders is dat de kinderen te weinig huiswerk mee naar huis krijgen. Het huiswerk is dan echter al onder begeleiding in een flexuur of huiswerkklas gemaakt.

3.4 Rol van de gemeente

De rol van de gemeente is besproken met zowel de organisaties als de scholen. Tijdens de interviews is er gekozen voor een open benadering van de vraag. Er zijn geen voorbeelden gegeven zodat zeker is dat de objectiviteit is gewaarborgd.

De scholen zijn over het algemeen niet happig op de bemoeienis van de gemeente. De scholen merken vooral op dat het binnen het onderwijs goed is geregeld met betrekking tot hulp bij kinderen of jongeren die achter raken. Een enkeling ziet subsidie of samenwerking als mogelijke rol voor de gemeente. De subsidie is in dit geval genoemd door scholen die ondersteuning bij groep 8 krijgen door een organisatie in huiswerkbegeleiding. Eén van de scholen noemt ook samenwerking als mogelijkheid. Deze school vindt het belangrijk dat als er ondanks de opvang binnen school bij het inschakelen van buitenschoolse leerbegeleiding dat de opgemerkte problemen en de leermethode worden bijgehouden. Op deze manier leren de kinderen niet volgens verschillende methoden, en maakt dit het gemakkelijker voor het kind om bij te houden.

De organisaties daarentegen zien over het algemeen juist wel een rol weggelegd voor de gemeente. De meest genoemde opties zijn hierbij subsidie. Veel stichtingen hopen op subsidie van de gemeente om daarmee de activiteiten van de organisatie te kunnen bekostigen, terwijl het commerciële bedrijf als de eenmanszaak beiden hebben aangegeven geen (of een kleine) rol te zien voor de gemeente binnen buitenschoolse leerbegeleiding. De stichtingen zien echter wel een rol weggelegd voor de gemeente in de vorm van subsidie en/of samenwerking.

De samenwerking waar zowel een aantal scholen als organisaties een positieve ontwikkeling in zien houdt vooral in dat de Gemeente Vlaardingen er voor zou kunnen zorgen dat er een betere samenwerking ontstaat tussen de organisaties die buitenschoolse leerbegeleiding aanbieden en de scholen. Dit zou bijvoorbeeld kunnen betekenen dat de Gemeente Vlaardingen een voorzitter aanbiedt die maandelijks een gezamenlijk gesprek voorziet of in de vorm van een ruimte waar kan worden gesproken. Daarnaast is een aantal keer genoemd dat in plaats van samenwerking de Gemeente Vlaardingen zelf een ruimte zou kunnen aanbieden waar kinderen in rust hun huiswerk kunnen maken. Dit zou niet direct buitenschoolse leerbegeleiding in houden maar een aantal scholen ziet hier een oplossing in voor een aantal kinderen die thuis niet goed aan het huiswerk kunnen werken.

Concluderend kan er worden gesteld dat de rol van de gemeente niet zo zeer zal moeten liggen op het gebied van aanbieden van buitenschoolse leerbegeleiding maar het faciliteren van samenwerking en/of initiatieven. In tabel 3.2 zijn de antwoorden en kenmerken van de geïnterviewde respondenten uitgewerkt.

Tabel 3.2 antwoorden en kenmerken geïnterviewde respondenten

Org. ⁹	Functie	Contact	Behoeft	Rol ¹⁰	Missend in aanbod	Extra opmerkingen
O-1	Org. medewerker	--	+/-	1&2	Grotere organisaties	x
O-2	Directeur en org. medewerker	+ / -	+	2	Grotere organisaties	Vooral rol voor de scholen weggelegd
O-3	Org. medewerker	+ / -	++	1	Meer initiatieven	Door geld tekort krijgen kinderen te weinig hulp
O-4	Directeur	--	+/-	0	x	x
O-5	Org. medewerker	--	+/-	1&2	x	Vooral voor kinderen met een achterstand
O-6	Org. medewerker	--	++	2	x	Er is ook contact met de landelijke overheid
B-1	Bestuur	--	-	2	x	Meer aandacht 'warme overdracht'
B-2	Bestuur	--	-	0	x	Minder behoefte bij witte scholen dan bij zwarte scholen
BO-1	Zorgcoördinator	--	+/-	0	x	Kans op faalangst bij kinderen
BO-2	Zorgcoördinator	--	--	2	x	Ruimte bieden om rustig het huiswerk te maken
BO-3	Leraar	--	--	0	x	Niet nodig; de leraar pakt de problemen op
BO-4	Zorgcoördinator	--	+/-	2		Problemen worden vaak op school opgelost
BO-5	Leraar	+	+	1	x	Wegens bezuiniging is de school niet meer in staat BLB aan te bieden
BO-6	Leraar	-	-	0	x	x
MO-1	Zorgcoördinator	--	-	0	x	Initiatieven op school
MO-2	Zorgcoördinator	--	--	0	x	Initiatieven op school
MO-3	Zorgcoördinator	--	--	0	x	Initiatieven op school

⁹ 'O – organisatie' 'B – Schoolbestuur' 'BO – Basisonderwijs' en 'MO – middelbaar onderwijs'

¹⁰ Rol van de gemeente naar: '0 – geen rol' '1 – rol in de vorm van subsidie' '2 – rol in de vorm van verbeteren samenwerking'

Hoofdstuk 4 Kwantitatief onderzoek

4.1 Definitie buitenschoolse leerbegeleiding

Om de activiteiten die onder de definitie van buitenschoolse leerbegeleiding vallen te bepalen is aan de respondenten gevraagd wat zij onder buitenschoolse leerbegeleiding zouden scharen. Om de respondenten een idee te geven is de definitie “alle activiteiten buiten schooltijd die bedoeld zijn om de leerprestaties te verbeteren en kennis te vergroten” gegeven.

Tabel 4.1 percentage ‘ja’ buitenschoolse leerbegeleiding activiteiten

Activiteit	% Ja
Huiswerkbegeleiding	81,4%
Online huiswerkbegeleiding	45,3%
Bijles	76,4%
CITO-/examentraining	42,4%
Dyslexie-/leerproblementest	40,1%
Stoom-/bijspijkerkursus	48,3%
Weekend-/zomerschool	40,7%
Mentoring of coaching	34,9%

In tabel 4.1 staan de percentages respondenten dat de bijbehorende activiteit onder buitenschoolse leerbegeleiding zou scharen. Er zijn twee activiteiten waarbij een meerderheid wordt behaald. Dit zijn huiswerkbegeleiding en bijles. De activiteiten stoom-/bijspijkerkursus (48,3%) en online huiswerkbegeleiding (45,3%) kunnen twijfelachtig genoemd worden. Er is 5 keer gekozen voor de ‘anders’ optie. 3 keer is dit ingevuld met de antwoorden: ‘pre teaching en remedial teaching’, ‘zwemles’ en ‘weet niet’.

Voor de definitie van huiswerk is gevraagd welke 3 onderdelen de respondenten als huiswerk zien. Een grote meerderheid heeft voor alle onderdelen gekozen. 73,5% ziet leesopdrachten als huiswerk, daarnaast ziet 85,3% het maken van opdrachten als huiswerk en 82,4% het leren voor toetsen.

Er kan worden gesteld dat de activiteiten die volgens de respondenten van de enquête onder de definitie vallen, huiswerkbegeleiding en bijles zijn.

4.2 Gebruik van en behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding

Van de 173 respondenten hebben 34 respondenten aangegeven wel eens buitenschoolse leerbegeleiding te hebben ingeschakeld. Dit is 19,8%. Van de 139 personen die nog nooit buitenschoolse leerbegeleiding hebben ingeschakeld heeft 19,4% (27 respondenten) wel de behoefte om buitenschoolse leerbegeleiding in te schakelen.

De meest ingeschakelde activiteiten zijn dyslexie-/leerprobleemtest en huiswerkbegeleiding. Van beide type activiteiten heeft 25% deze wel eens ingeschakeld. Daarnaast zijn bijles (17,3%) en mentoring of coaching (15,4%) een aantal keer ingevuld. De rest van de activiteiten zijn slechts weinig ingeschakeld. Van de activiteiten die men in zou willen schakelen is huiswerkbegeleiding het grootst: 24,7% van de respondenten die behoefte heeft aan buitenschoolse leerbegeleiding. 20,8% zou graag bijles inschakelen.

De redenen die worden gegeven om buitenschoolse leerbegeleiding in te schakelen lopen erg uiteen. De grootste reden is "Zonder extra aandacht behaalde mijn kind niet het gewenste niveau". Daarnaast zijn "De school biedt/bood te weinig aandacht aan mijn kind", "Er was extra aandacht nodig om een bepaalde toets of examen te halen" en "Extra aandacht was nodig om te voorkomen dat mijn kind zou blijven zitten". De open antwoorden staan in bijlage 5: open antwoorden.

Er zijn twee grote redenen om geen buitenschoolse leerbegeleiding in te schakelen terwijl er wel behoefte is om begeleiding in te schakelen. De meest ingevulde redenen zijn "Ik weet niet waar ik dit moet vinden" en "Anders". De antwoorden die bij anders zijn ingevuld zijn voornamelijk "het is nog te vroeg". De open antwoorden staan in bijlage 5.

4.3 Aanbod buitenschoolse leerbegeleiding

Aan de 34 respondenten die wel eens buitenschoolse leerbegeleiding heeft ingeschakeld is gevraagd om welke typen organisaties het ging en in welke jaren de buitenschoolse leerbegeleiding plaatsvond.

Van de 34 respondenten hebben 19 (55,9%) respondenten gekozen voor een organisatie die is verbonden aan de school. Daarnaast worden particulieren ingeschakeld voor het aanbieden van de buitenschoolse leerbegeleiding, vijf (14,7%) respondenten kenden de particulier van te voren niet en twee respondenten hebben gekozen voor een vriend of kennis van de familie. Daarnaast hebben vier respondenten gekozen voor een commerciële organisatie (11,8%). De stichting en de universitaire organisatie zijn daarnaast door twee (5,9%) respondenten ingeschakeld voor buitenschoolse leerbegeleiding. De grootste groepen hierbij zijn dus de organisatie die aan school zijn verbonden (dit kan de school zelf zijn of een stichting die de activiteit voor de school aanbiedt), de particulier en de commerciële organisatie.

In totaal acht kinderen van de 34 respondenten hebben de ingeschakelde begeleiding langer dan 12 maanden gebruikt. Daarnaast hebben zeven kinderen niet langer dan een maand gebruik gemaakt van de activiteit. In tabel 4.2 kan dit worden afgelezen.

Tabel 4.2 gebruik activiteiten in maanden

Aantal maanden	Frequentie	Percentage
Minder dan 1 maand	7	20,6
1 – 2 maanden	3	8,8
2 – 3 maanden	5	14,7
3 – 6 maanden	5	14,7
6 – 12 maanden	6	17,6
Langer dan 12 maanden	8	23,6
Totaal	34	100

De frequentie van de activiteit is/was in 23 van de gevallen één of meerdere keren per week. Zes keer was dit een eenmalige activiteit. Daarnaast was er nog één of meerdere keren per twee weken (vier respondenten) en elke dag (1 respondent).

De organisaties waar de respondenten buitenschoolse leerbegeleiding afnemen zijn voornamelijk verbonden aan school. Er zijn niet veel organisaties die contact hebben met scholen in Vlaardingen. Het is mogelijk dat dit wordt opgevangen op de school zelf. Daarnaast hebben decanen op middelbare scholen contact met grote organisaties die niet in Vlaardingen gevestigd zijn die bijvoorbeeld dyslexie- en leerprobleemtesten uitvoeren of helpen met de studiekeuze. 86,5% van de respondenten geeft hiernaast aan naar buitenschoolse leerbegeleiding te (zullen) zoeken doormiddel van advies van school. Daarnaast is advies van kennissen/vrienden/ouders van klasgenoten een manier om naar buitenschoolse leerbegeleiding te zoeken, dit wordt gekozen door 37,1%. De laatste zoekmethode is het zelf zoeken op internet (34,7%). Zoeken via advertenties of stichtingen die men kent wordt slechts door een aantal respondenten aangegeven als (mogelijke) zoekmethode. Hiermee kan hypothese 3 worden bevestigd, de buitenschoolse leerbegeleiding zal voornamelijk worden gezocht door advies van school of bekenden.

4.4 Invloed onafhankelijke variabelen op behoefte

Voorafgaand aan dit onderzoek zijn een aantal onafhankelijke variabelen vastgesteld. In deze paragraaf wordt bekeken of deze onafhankelijke variabelen invloed hebben op de behoefte in buitenschoolse leerbegeleiding. De onafhankelijke variabelen zijn leeftijd, leeftijd kind, opleidingsniveau, wijk en aantal minuten huiswerk. Om dit te controleren is er gekozen voor een correlatie analyse. Voor de correlatie analyse is gebruik gemaakt van de chi kwadraat (Chi^2) en onafhankelijke t-toetsen. De variabelen waarbij gebruik is gemaakt van de chi kwadraat toets zijn 'leeftijd', 'opleiding', 'leeftijd kind' en 'aantal minuten huiswerk'.

Ouders die behoefte hebben aan buitenschoolse leerbegeleiding zijn iets ouder ($M=45,7$ $SD=7,5$) dan personen die geen behoefte hebben aan buitenschoolse leerbegeleiding ($M=45,2$ $SD=9,0$). Dit verschil van een half jaar is niet significant, $t(171) = - ,364$ $p > .05$, $d = .06$ en $r^2 = .03$.

Ouders die behoefte hebben aan buitenschoolse leerbegeleiding hebben ook iets oudere kinderen ($M=13,52$ $SD=5,3$) dan personen die geen behoefte hebben aan buitenschoolse leerbegeleiding ($M=12,54$ $SD=5,9$). Het is dus onwaarschijnlijk dat de leeftijd van het kind de behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding bepaald.

Verder blijkt dat ouders die behoefte hebben aan buitenschoolse leerbegeleiding zijn iets hoger opgeleid ($M=6,6$ $SD=2$) dan personen die geen behoefte hebben aan buitenschoolse leerbegeleiding ($M=6,3$ $SD=2,1$). Dit verschil is echter niet significant, $t(170) = - ,927$ $p > .05$, $d = .14$ en $r^2 = .07$. Er kan worden geconcludeerd dat opleiding weinig tot geen invloed heeft op de behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding. Hypothese 5 kan dus niet worden bevestigd door dit onderzoek. Er is geen reden om aan te nemen dat opleiding invloed heeft op de behoefte van buitenschoolse leerbegeleiding.

Tabel 4.3 kruistabel wijk en behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding

	Geen behoefte	Wel behoefte	Totaal
Centrum	29	11	40
Westwijk	19	7	26
Oostwijk	8	9	17
Vlaardinger Ambacht	27	15	42
Holy Zuid	7	3	10
Holy Noord	22	16	38
Totaal	112	61	173

De woonwijk van de ouders en kinderen lijkt ook geen significant verschil op te leveren. $Chi^2(5) = 5.08$, $p = .41$. Hier is sprake van een hogere p-waarde (.41) dan de alpha (.05). In de beschrijvende statistiek lijkt er een klein verschil te zijn. Uit de kruistabel blijkt dat er meer behoefte is naar buitenschoolse leerbegeleiding in de wijken 'Holy Noord' en 'Vlaardinger Ambacht' dan in Centrum. Deze wijken hebben een iets groter percentage dat behoefte heeft aan buitenschoolse leerbegeleiding. Het aantal respondenten in deze wijken (resp. 38, 42 en 40) ligt dicht bij elkaar. Toch is dit kleine verschil niet significant te noemen en is er geen reden om te concluderen dat deze verschillen door de wijkindeling komt.

Het aantal minuten dat de respondent denkt dat zijn of haar kind aan het huiswerk besteedt heeft een positieve invloed op de behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding. Respondenten die behoefte hebben aan buitenschoolse leerbegeleiding denken dat hun kinderen meer tijd besteden aan het huiswerk ($M=80,96$ $SD=57,8$) dan respondenten die geen behoefte hebben aan buitenschoolse leerbegeleiding ($M=56,70$ $SD=43,12$). Dit verschil is significant; $t(150) = -2,961$, $p < .05$, $d = .47$ en $r^2 = .23$. Hypothese 4 wordt hiermee ontkracht. Respondenten met kinderen die meer tijd aan het huiswerk besteden hebben meer behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding. Het is echter ook mogelijk dat dit een resultaat is van de buitenschoolse leerbegeleiding. Dit kan met de bestaande data niet worden gecontroleerd.

Tabel 4.4 kruistabel geslacht en behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding

	Geen behoefte	Wel behoefte	Totaal
Man	50	23	73
Vrouw	62	38	100
Totaal	112	61	173

Het geslacht van de respondent blijkt geen significante verschillen op te leveren. $Chi^2(1) = .779$, $p = .377$. Er is sprake van een hogere p-waarde (.38) dan de alpha (.05). Uit de Fisher's Exact test komt een significantie waarde van .423. Uit de kruistabel blijkt toch dat vrouwen iets vaker behoefte hebben aan buitenschoolse leerbegeleiding (61,3%) dan mannen (46%).

Tabel 4.5 kruistabel herkomst en behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding

	Geen behoefte	Wel behoefte	Totaal
Nederland	101	53	154
Westerse landen	5	2	7
Niet-Westerse landen	5	5	10
Onbekend	1	0	1
Totaal	112	60	172

Uit de kruistabel van herkomst en behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding blijkt dat er weinig conclusies mogelijk zijn aangezien er een te groot verschil zit tussen de activiteit 'Nederland' en de overige activiteiten. Dit blijkt ook uit de gecontroleerde assumpties, er zijn te veel cellen (62,5%) met een verwachte frequentie van lager dan 5. $Chi^2(3) = 1.679, p = .642$. Er is sprake van een hogere p-waarde (.64) dan de alpha (.05).

Tabel 4.6 kruistabel gezinssamenstelling en behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding

	Geen behoefte	Wel behoefte	Totaal
Alleenstaand	11	6	17
Samenwonend of gehuwd	101	55	156
Totaal	112	61	173

Er blijkt totaal geen verschil te zijn tussen alleenstaanden en samenwonenden/gehuwden. Dit blijkt ook uit de Chi-waarde. $Chi^2(1) = .000, p = .998$. Er is sprake van een hogere p-waarde (1) dan de alpha (.05). De Fisher's Exact test geeft een p-waarde van 1 aan.

Tabel 4.7 kruistabel klas kind en behoefte buitenschoolse leerbegeleiding

	Geen behoefte	Wel behoefte	Totaal
Geen schoolgaande kinderen	21	0	21
Basisschool	40	20	60
Brugklas	1	4	5
VMBO	3	12	16
HAVO	10	10	20
VWO	20	3	23
Anders	16	11	27
Totaal	111	61	172

De klas van de leerlingen blijkt invloed te hebben op de behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding. Er wordt een $Chi^2(6) = ,6, p = .000$ gevonden. Er is sprake van een hogere p-waarde (.38) dan de alpha (.05). Zonder schoolgaande kinderen blijkt er geen behoefte te zijn aan buitenschoolse leerbegeleiding. De kinderen zijn waarschijnlijk nog te jong om al eventuele buitenschoolse leerbegeleiding te ontvangen. Verder is er minder behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding op het VWO (15%) en meer behoefte op het VMBO (75%). Op de HAVO heeft de helft van de respondenten behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding.

Tabel 4.8 kruistabel eerste klas huiswerk en behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding

	Geen behoefte	Wel behoefte	Totaal
Groep 1-2	6	6	12
Groep 3	28	10	38
Groep 4	13	5	18
Groep 5	18	12	30
Groep 6	4	5	9
Groep 7	6	7	13
Groep 8	0	5	5
Middelbare school	3	2	5
Nog geen huiswerk	12	9	21
Totaal	90	61	151

Er blijkt geen verschil te zijn tussen de eerste klas waarin de leerling huiswerk mee naar huis kreeg en de behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding. $Chi^2(8) = .14.047, p = .081$. Er is sprake van een hogere p-waarde (.08) dan de alpha (.05). Ook in de kruistabel wordt geen groot verschil gevonden. Alles is goed verdeeld over de verschillende activiteiten.

4.5 Kosten buitenschoolse leerbegeleiding

In deze paragraaf worden de kosten van de buitenschoolse leerbegeleiding besproken. Er is aan de 34 respondenten die buitenschoolse leerbegeleiding al in hebben geschakeld gevraagd hoeveel zij voor deze activiteit per keer hebben betaald. Zes personen wilden niet aangeven hoeveel zij voor de activiteit kwijt waren. Daarnaast zijn er twee respondenten die geen bedrag hebben ingevuld maar toch het vakje leeg hebben gelaten. De 26 overige respondenten betalen gemiddeld €60,- per keer voor de activiteit die zij in hebben geschakeld. Dit is echter inclusief 3 uitbijters van € 150,-, € 300,- en € 600,- waarbij de ingeschakelde activiteit slechts één keer is afgenomen (dyslexie- of leerprobleemtest). Als deze drie uitbijters niet worden meegenomen in de analyse is er een gemiddelde op te merken van € 10,32. 14 personen betalen niets voor de activiteit die wordt afgenomen. Door middel van een kruistabel is dit te verklaren. De organisatie die de buitenschoolse leerbegeleiding aanbiedt is in 12 van de 14 gevallen een aan school verbonden organisatie. Dit houdt in dat de school in deze kosten voorziet. De overige twee gevallen worden door een particulier verzorgd.

Van de 34 respondenten vinden 10 respondenten dit bedrag te hoog en geven 14 personen aan dit niet te willen beantwoorden of de vraag niet van toepassing is¹¹. Slechts één respondent vindt het bedrag te laag. De overige negen respondenten geven aan dit bedrag voldoende te vinden. Als wordt bekeken welke bedragen horen bij deze antwoorden door middel van een kruistabel blijkt dat inderdaad negen respondenten die hebben aangegeven niets te betalen de optie 'niet van toepassing/zeg ik liever niet' hebben gekozen. Vier respondenten vonden de gratis activiteit 'precies' goed en de respondent die het bedrag te laag vond betaalt ook niets voor de begeleiding.

4.6 Invloed onafhankelijke variabelen op interpretatie kosten

Voor de gemeente is het van belang om inzicht te krijgen wat de bereidheid is tot het betalen van buitenschoolse leerbegeleiding. Dit kan invloed hebben op het daadwerkelijk inschakelen van de activiteit. Hier kan ook rekening mee worden gehouden bij de aanbevelingen van dit onderzoek. Om een beter beeld te krijgen van de gemiddelden is de optie 'weet ik niet' niet mee genomen. Dit is in 63

¹¹ Niet van toepassing voor de zes personen die hebben aangegeven liever niet te willen vermelden hoeveel zij per keer aan buitenschoolse leerbegeleiding uitegeven

gevallen gekozen. Dit houdt in dat is gerekend met een $n=110$. Allereerst is bekeken wat het gemiddelde bedrag is dat mensen maximaal per keer willen betalen aan buitenschoolse leerbegeleiding. Dit is € 10,22 daarnaast liggen ook de modus en mediaan op een bedrag van € 10,-.

Om te kunnen bekijken of de onafhankelijke variabelen invloed hebben op de maximale kosten is er gekozen voor een meervoudige lineaire regressie. Door middel van de regressieanalyse wordt getoetst wat de invloed van de onafhankelijke variabelen is op de maximale uitgaven.

Voordat de regressieanalyse kan worden uitgevoerd is het belangrijk de assumpties te toetsen. Allereerst is het van belang dat het meetniveau van interval- of rationiveau is. De nominale variabelen zijn verdeeld naar dummy's. Het is van belang dat er een lineair verband bestaat tussen de onafhankelijke en afhankelijke variabelen. Dit zorgt er voor dat er geen extra te verklaren variantie is; dit kan namelijk zorgen voor een verkeerde schatting van de regressiecoëfficiënten wat leidt tot onjuiste toetsen en betrouwbaarheidsintervallen. Er is echter geen lineair verband te ontdekken tussen de variabelen. Verder is het belangrijk dat er homoscedasticiteit is bij de residuen. Dit houdt in dat de variantie van de residuen constant moet zijn. Heteroscedasticiteit kan leiden tot onjuiste toetsen en onjuiste betrouwbaarheidsintervallen. Het is gebleken dat de spreiding van de residuen rond de nullijn voor de voorspelde waarden ongeveer gelijk is. Dit wijst op homoscedasticiteit.

Er is een normale verdeling van de residuen in de populatie. Als er geen normale verdeling zou zijn geweest had dit invloed kunnen hebben op onjuiste toetsen en het betrouwbaarheidsinterval. Het is belangrijk dat de residuen onafhankelijk zijn van elkaar en aangezien de respondenten per e-mail zijn gevraagd voor de enquête kunnen de respondenten elkaar niet hebben beïnvloed. Er mogen geen meetfouten zijn in de uitkomsten, de uitkomsten mogen niet zijn beïnvloed door toevallige omstandigheden. Een aantal punten die invloed kunnen hebben op de uitkomst, geslacht, klas kind, herkomst, gezinssamenstelling en eerste klas huiswerk, zijn meegenomen in de controlevariabelen. Als laatste zijn de variabelen gecontroleerd op discrepancy, leverage en influence. Er zijn geen uitbijters gevonden bij de bereidheid tot betalen voor buitenschoolse leerbegeleiding.

Er kan worden gesteld dat niet aan alle assumpties wordt voldaan; dit kan te maken hebben met een te lage n van dit onderzoek. De $n=173$ zal ervoor zorgen dat er minder snel significante verschillen ontstaan terwijl deze in de populatie wel kunnen bestaan.

Voor de meervoudige regressie analyse zijn vier verschillende modellen gebruikt. Het eerste model bestaat uit de afhankelijke variabele 'wijk' en de controle variabelen 'geslacht' en 'herkomst'. In het tweede model zijn leeftijd en leeftijd kind toegevoegd. In het derde model is de afhankelijke variabele 'opleiding' toegevoegd. In het vierde en laatste model zijn de overige variabelen toegevoegd.

Uit de meervoudige regressie blijkt dat tussen de wijken weinig verschillen te vinden zijn, alleen in de wijken Ambacht en Holy Zuid zijn grote verschillen te zien. In Ambacht is men gemiddeld bereid om meer te betalen. Als wordt gecontroleerd op alle controle variabelen blijkt dat in de wijk Ambacht nog steeds meer bereid is te betalen dan in de andere wijken. In de wijk Holy Zuid lijkt men minder bereid te betalen dan in de overige wijken. Echter wordt dit verschil kleiner als er wordt gecontroleerd op alle variabelen. Dit kan niet worden verklaard door het gemiddelde inkomen in deze wijken. In de Oostwijk en Holy Noord is het gemiddeld persoonlijk inkomen per persoon met een heel jaarinkomen met € 32.100 het hoogst. Het gemiddelde in heel Vlaardingen is € 28.200. In tabel 4.9 kan dit worden afgelezen.

Tabel 4.9 gemiddeld persoonlijk inkomen per persoon met een heel jaarinkomen verdeeld naar wijk

Wijk	Gemiddeld persoonlijk inkomen per persoon met heel jaarinkomen (x1000)
Vlaardingen	28,2
Westwijk	25,0
Vettenoordse Polder	24,4
Oostwijk	32,1
Vlaardinger Ambacht	28,1
Holy Zuid	26,5
Holy Noord	32,1

Bron: (Gemeente Vlaardingen, 2011)

Verder blijkt dat leeftijd weinig invloed heeft op de bereidheid te betalen voor buitenschoolse leerbegeleiding. Het verschil wordt negatief als wordt gecontroleerd op alle variabelen. In model 2 is men met elk levensjaar €0,092 meer bereid te betalen. Dit houdt in dat iemand van 45 jaar bereid is 4,14 meer te betalen dan het 0-punt. Het verschil tussen een persoon van 30 en 40 jaar is 92 eurocent.

Verder is er een verschil van de klas van het kind. Respondenten met kinderen op de basisschool, vmbo en havo willen minder betalen terwijl respondenten met kinderen op het vwo willen juist €2,57 meer betalen. De opleiding van de ouders heeft een klein significant verschil in model 3. Dit houdt in dat bij elke hogere opleiding de respondent ongeveer 50 cent meer bereid is te betalen. Als wordt gecontroleerd op alle variabelen blijkt dat dit verschil niet meer significant is.

Er zijn een aantal significante verschillen te noemen, allereerst herkomst. In model 4 waar wordt gecontroleerd op alle variabelen is er een significant verschil ($p < .05$) met € 4,126 voor westerse allochtonen ten opzichte van Nederlandse respondenten. Daarnaast is er een significant verschil ($p < .05$) met € - 1,121 te herkennen van respondenten met kinderen in een havo-klas ten opzichte van respondenten zonder schoolgaande kinderen. Ook de activiteit 'anders' toont een significant verschil ($p < .01$) met € - 5,842 ten opzichte van respondenten zonder schoolgaande kinderen. In tabel 4.10 zijn alle overige resultaten af te lezen.

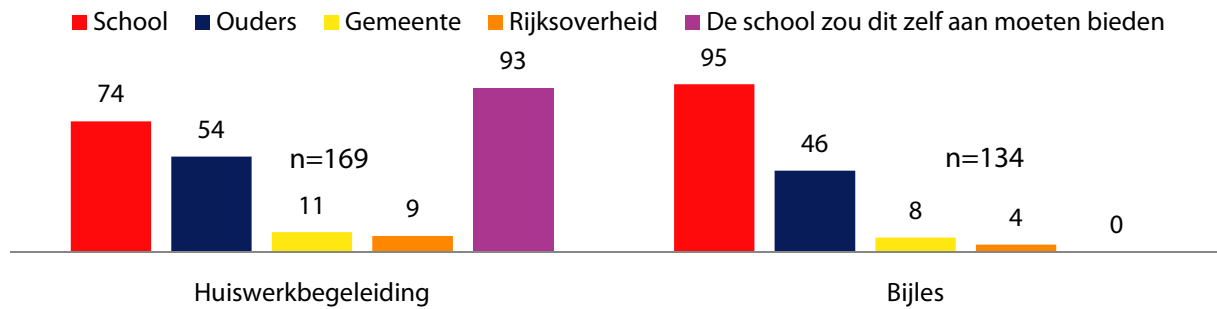
Tabel 4.10 meervoudige lineaire regressieanalyse

	model 1		model 2		model 3		model 4	
	B	SE	B	SE	B	SE	B	SE
constante	10,881	1,614	6,413	3,699	4,466	3,803	2,130	7,478
wijk								
centrum (ref)								
westwijk	,006	1,610	,243	1,640	-,179	1,619	,150	1,664
oostwijk	,243	1,659	,197	1,667	,269	1,634	2,036	1,639
Vlaardinger ambacht	1,395	1,259	1,496	1,261	1,049	1,254	2,227	1,296
holy zuid	-3,647	2,261	-3,714	2,263	-3,385	2,221	-,960	2,258
holy noord	,348	1,297	,294	1,298	,406	2,285	,761	1,363
leeftijd			,092	,080	,055	,080	-,021	,090
leeftijd kind			-,032	,114	,006	,114	,199	,253
opleiding					,492	,227*	,303	,234
aantal minuten huiswerk							-,040	,055
geslacht	-,787	,864	-,402	,930	-,318	,924	,809	,900
herkomst								
Nederland (ref)								
westerse landen	5,912	2,297*	6,465	2,334**	5,688	2,311*	4,126	2,057*
niet-westerse landen	,101	2,049	,451	2,067	,497	2,027	-2,222	2,351
samenstelling huishouden							1,671	1,000
aantal kinderen							-,539	,641
klas kind								
Nog geen schoolgaande kinderen (ref)								
basisschool							-1,827	2,2277
brugklas							,786	2,841
vmbo							-4,147	1,535
havo							-1,121	1,354*
vwo							2,572	2,6645
anders							-5,842	2,8991**
eerste klas huiswerk								
groep 1-2 (ref)								
groep 3							-3,101	1,943
groep 4							-2,103	2,538
groep 5							2,281	3,845
groep 6							2,161	3,845
groep 7							3,071	8,006
groep 8							7,134	10,388
nog geen schoolgaande kinderen							3,637	5,546
R-Square		,107		,124		,166		,493

4.7 Rol van de gemeente volgens ouders

Er is aan de respondenten gevraagd wie er verantwoordelijk zou moeten zijn voor het betalen van een activiteit dat kan worden gezien als buitenschoolse leerbegeleiding. Eerder is vastgesteld dat een aantal activiteiten als buitenschoolse leerbegeleiding kan worden gezien. Deze vormen van buitenschoolse leerbegeleiding zal hier worden besproken.

4.7.1 Huiswerkbegeleiding en bijles



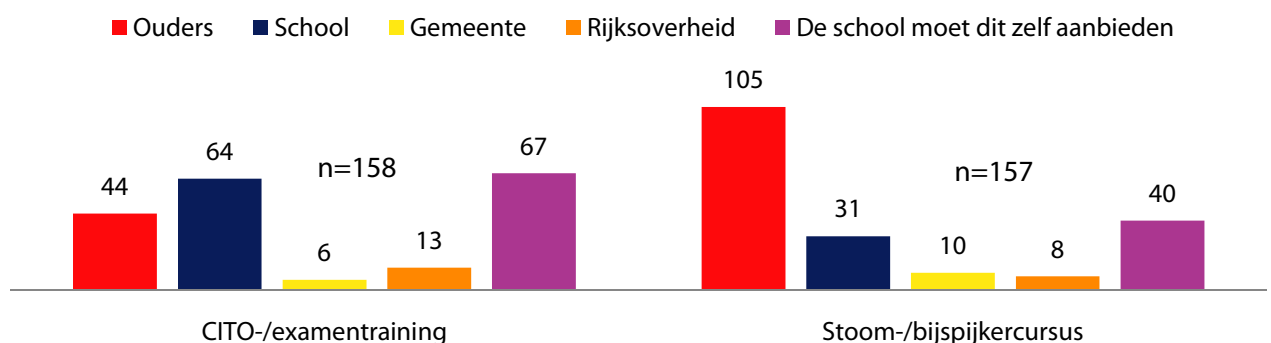
Figuur 4.1 verantwoording huiswerkbegeleiding en bijles

Er zijn in totaal 169 respondenten die deze vraag hebben ingevuld voor huiswerkbegeleiding dit is een reactie van 97,7% van de totale 173 respondenten. Voor het onderdeel bijles hebben 134 van de 173 respondenten de vraag ingevuld; dit staat voor 77,5%.

Uit figuur 4.1 kan worden geconcludeerd dat in het geval van huiswerkbegeleiding en bijles de school en de ouders verantwoordelijk worden gesteld voor de betaling van de kosten. De Gemeente Vlaardingen zou volgens 11 van 169 (6,5%) respondenten (gedeeltelijk) verantwoordelijk moeten zijn voor het betalen van de kosten die gemaakt worden bij het aanbieden van huiswerkbegeleiding. 8 van de 134 (6,0%) is van mening dat de gemeente verantwoordelijk is voor het (gedeeltelijk) betalen van de kosten die worden gemaakt bij het aanbieden van bijles.

Verder kan worden gesteld dat veel respondenten huiswerkbegeleiding een taak van de school vinden. 93 (55%) ondervraagden geven aan dat huiswerkbegeleiding door de school zelf moet worden aangeboden. Dit houdt in dat volgens respondenten de school deze activiteit (eigenlijk) zelf in het pakket zou moeten hebben.

4.7.2 CITO-/examen training en stoom-/bijspijker cursus



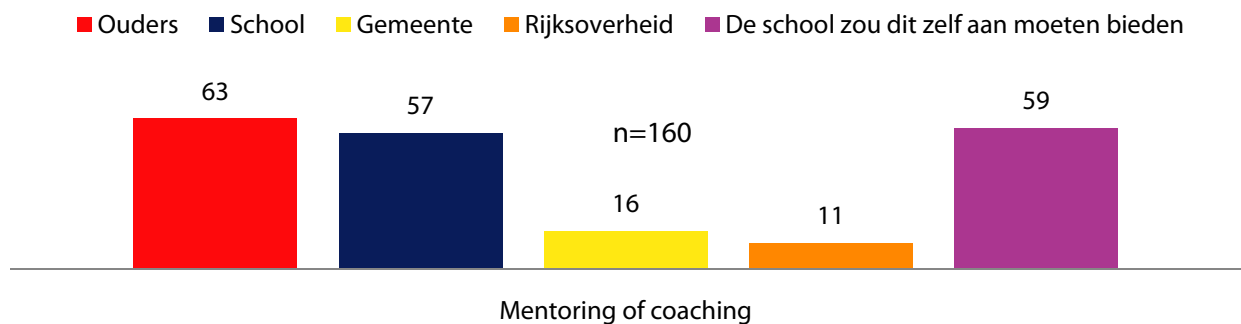
Figuur 4.2 verantwoording CITO-/examen training en stoom-/bijspijker cursus

158 van de 173 respondenten hebben de vraag met betrekking tot buitenschoolse leerbegeleiding ingevuld. Dit is 91,3%. 90.8% van de respondenten, 164 van de 173 respondenten hebben de vraag met betrekking tot stoom-/bijspijker cursussen ingevuld. In figuur 4.2 kan dit worden afgelezen.

Ook voor de CITO-/examen training blijkt volgens de respondenten dat de grootste verantwoordelijkheid op de school zou moeten liggen. Als de school dit niet zelf aanbiedt (67 respondenten, 42,4%) dan vinden de respondenten dat de school dit zelf moet betalen (64 respondenten, 40,5%). Ook hier vindt het overgrote deel van de respondenten dat de Gemeente Vlaardingen en de rijksoverheid geen verantwoordelijkheid hoeven te dragen voor de kosten die vrij komen bij zowel het aanbieden van CITO-/examen training en stoom-/bijspijker cursussen.

Voor de stoom-bijspijker cursussen vindt het overgrote deel van de respondenten dat de ouders hier voor verantwoordelijk moeten zijn. Met 105 respondenten (66,9%) komt deze groep sterk boven de andere groepen uit.

4.7.3 Mentoring of coaching



Figuur 4.3 verantwoording mentoring of coaching

In totaal hebben 160 respondenten de vraag met betrekking tot mentoring of coaching ingevuld. Dit staat gelijk aan 92,5% van de 173 respondenten.

Bij de mentoring of coaching is de verdeling iets gelijkmatiger verdeeld. Op dit moment wordt deze activiteit bekostigd met Gemeentelijke subsidie. De respondenten zien echter geen verantwoordelijkheid weggelegd voor de gemeente en de Rijksoverheid. Respectievelijk 16 en 11 respondenten hebben aangegeven dat de betaling van mentoring of coaching bij de Gemeente Vlaardingen of de Rijksoverheid ligt. Een grotere rol is weggelegd voor de school en de ouders. 39,4% van de respondenten heeft aangegeven dat de verantwoordelijkheid voor mentoring of coaching bij de ouders ligt. 35,6% van de respondenten vindt dat de school verantwoordelijkheid moet dragen voor de kosten en 36,9% vindt dat de school dit zelf moet aanbieden.

Conclusie

In deze conclusie worden de gevonden gegevens behandeld naar aanleiding van de vooraf vastgestelde centrale- en deelvragen. Allereerst worden de deelvragen behandeld waarna aan het einde de centrale vragen worden behandeld.

Deelvraag 1 | Wat wordt er verstaan onder buitenschoolse leerbegeleiding aan kinderen van 8 tot 18 jaar in Vlaardingen?

Zowel organisaties als scholen zien de werkdefinitie als juist. De activiteiten die naar aanleiding van de interviews en de enquête onder buitenschoolse leerbegeleiding vallen zijn:

- Huiswerkbegeleiding
- Bijles
- CITO-/examentraining
- Stoom-/bijspijkerkursus
- Mentoring/coaching

Deze activiteiten hebben allen iets te maken met huiswerk. De definitie van huiswerk kan worden gezien als: "Huiswerk is vooral bedoeld voor het bevorderen van de vaardigheden door zelfstandig te werken en het leren van de benodigde kennis".

De vooraf gestelde definitie van buitenschoolse leerbegeleiding; "alle activiteiten buiten schooltijd die bedoeld zijn om de leerprestaties te verbeteren en kennis te vergroten" kan als uiteindelijke definitie worden behouden.

Deelvraag 2 | Wat is het totale huidige aanbod aan buitenschoolse leerbegeleiding aan kinderen van 8 tot 18 jaar in Vlaardingen?

Het aanbod in Vlaardingen bestaat uit een aantal organisaties. Allereerst zijn er de stichtingen; Stichting Liesveld, Stichting AanZet, Vluchtelingenwerk Vlaardingen en Coach & Co. Er is een eenmanszaak, de Vlaardingse Rekenkamer. Daarnaast is er in de regio een commerciële organisatie ROHO en een onbekend aantal particulieren. De organisaties verzorgen gezamenlijk huiswerkbegeleiding, bijles, Cito-training, mentoring en coaching en zomer-/zaterdagsschool. Alle organisaties bieden hun activiteiten aan basisschool leerlingen. Daarnaast bieden twee organisaties activiteiten aan voor middelbare scholieren.

Deelvraag 3 | Wat is het gebruik van buitenschoolse leerbegeleiding aan kinderen van 8 tot 18 jaar in Vlaardingen?

De meest ingeschakelde activiteiten zijn dyslexie-/leerprobleemtest en huiswerkbegeleiding. Daarnaast wordt bijles en mentoring of coaching ingeschakeld in Vlaardingen. De meest belangrijke reden die wordt gegeven om buitenschoolse leerbegeleiding voor het kind in te schakelen is dat het kind zonder extra aandacht niet het gewenste niveau krijgt. Daarnaast vinden deze respondenten dat extra aandacht nodig was om te voorkomen dat het kind bleef zitten. Als laatste is een belangrijke reden dat de school te weinig aandacht bood aan het kind.

Deelvraag 4 | Wat is de behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding aan kinderen van 8 tot 18 jaar in Vlaardingen?

De organisaties noemen een groeiende behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding. Een verklaring die de geïnterviewde organisaties noemen is dat door grotere klassen en een hogere werkdruk scholen minder aandacht kunnen bieden aan de leerlingen

De scholen merken een groeiende behoefte bij de ouders naar buitenschoolse leerbegeleiding maar verklaart dit door een verhoogd verwachtingspatroon van de ouders. De scholen merken dat veel ouders hopen door middel van buitenschoolse leerbegeleiding hun kind een hoger niveau te kunnen meegeven. De geïnterviewde respondenten van de scholen merken op dat hierdoor een grotere druk op de kinderen komt te staan en hierdoor verschijnselen als faalangst kunnen ontstaan. De middelbare scholen hebben daarnaast buitenschoolse leerbegeleiding voornamelijk op school geregeld. Er zijn veel projecten binnen of buiten schooltijd ontwikkeld om problemen op te vangen.

Een kwart van de ouders zien een behoefte van buitenschoolse leerbegeleiding. Dit zijn ouders die (wel eens) buitenschoolse leerbegeleiding hebben ingeschakeld en ouders die dit ooit nog willen doen.

Er is gebleken dat de behoefte wordt beïnvloed door het aantal minuten dat een kind besteedt aan het huiswerk, respondenten met kinderen die meer tijd aan het huiswerk besteden hebben significant vaker behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding. Daarnaast blijkt de klas van het kind invloed te hebben op de behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding. Respondenten die nog geen schoolgaande kinderen hebben, hebben minder behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding.

Deelvraag 5 | Waarin onderscheiden de aanbieders van buitenschoolse leerbegeleiding aan kinderen van 8 tot 18 jaar in Vlaardingen zich van elkaar?

Een eerste verschil is te vinden in de doelgroep van de organisaties. Een aantal organisaties hebben een specifieke doelgroep zoals Turkse leerlingen of leerlingen van een bepaalde school. Sommige organisaties helpen alleen de eigen doelgroep terwijl andere organisaties wel een specifieke doelgroep hebben maar zich niet alleen hiertoe beperken. Er zijn ook organisaties die hebben aangegeven geen specifieke doelgroep te hebben. Bij deze organisaties kunnen alle kinderen aansluiten.

Een ander onderscheid is het type organisatie. Er zijn een aantal verschillende typen organisaties op te merken in Vlaardingen. Grofweg kunnen er drie typen organisaties worden onderscheiden: de particulier, de stichting en de commerciële organisatie. Zoals blijkt uit de interviews, vragen commerciële organisaties en particulieren meer voor de activiteiten die zij aanbieden dan stichtingen, die in veel gevallen de activiteiten vergoeden met subsidies en fondsen.

Alle organisaties die buitenschoolse leerbegeleiding aanbieden zijn gericht op de basisschool terwijl juist op het middelbaar onderwijs vaker sprake is van huiswerk en problemen met huiswerk. De verklaring hiervoor ligt in de organisatie van de scholing. Flexuren, huiswerkklassen en andere programma's waar kinderen worden begeleid met hun huiswerk vinden plaats op middelbare scholen. De basisscholen hebben dit soort programma's niet waardoor de vraag naar buitenschoolse leerbegeleiding groter is op het basisonderwijs dan op het middelbaar onderwijs.

Als laatste is er een verschil in behoefte van contact met scholen. Er kan een scheiding worden gemaakt tussen organisaties die actief bezig zijn met contact met scholen en organisaties die geen actieve acties ondernemen om contact te zoeken.

Centrale vraag 1 | Wat is de huidige verhouding tussen vraag en aanbod van buitenschoolse leerbegeleiding aan kinderen van 8 tot 18 jaar in Vlaardingen?

Er kan worden gesteld dat er een goede balans is tussen vraag en aanbod van buitenschoolse leerbegeleiding. Er zijn voldoende organisaties en particulieren die buitenschoolse leerbegeleiding aanbieden. Het is echter lastig voor ouders om de (juiste) buitenschoolse leerbegeleiding te vinden. De zoekmethode van ouders is om de gewenste begeleiding te zoeken via school of kennissen. De scholen zijn echter onvoldoende op de hoogte van de beschikbare buitenschoolse leerbegeleiding in Vlaardingen.

Centrale vraag 2 | Welke positie moet de Gemeente Vlaardingen innemen ten opzichte van de beleidsontwikkeling betreffende buitenschoolse leerbegeleiding in Vlaardingen?

De rol van de gemeente wordt door de verschillende betrokken partijen anders aangemerkt. De scholen en de ouders vinden het de verantwoordelijkheid van de school om begeleiding te bieden voor kinderen die dit nodig hebben.

De scholen zien voor de Gemeente Vlaardingen een faciliterende rol weggelegd om de communicatie tussen scholen en organisaties te verbeteren. De ouders kunnen de organisaties niet vinden en de organisaties weet de scholen niet te vinden. Op deze manier ontstaat er een gat tussen vraag en aanbod en is er mogelijk sprake kwaliteitsverlies omdat er geen contacten is met de scholen met betrekking tot de voortgang van de leerlingen.

Buitenschoolse leerbegeleiding zou een belangrijke rol in kunnen spelen maar dan is het belangrijk dat de nadruk ligt op het verbinden van scholen en organisaties. Hiervoor zou er meer aandacht moeten komen voor de zogenaamde 'warme overdracht'. De stap van groep 8 naar de brugklas is voor sommige kinderen te groot waardoor er problemen ontstaan. Zo zijn kunnen er bijvoorbeeld problemen ontstaan met huiswerk en leerachterstanden. Buitenschoolse leerbegeleiding zou hier een belangrijke rol in kunnen spelen maar dan is het belangrijk dat de nadruk ligt op het verbinden van scholen en organisaties.

Discussie

Doordat er bij het afnemen van de interviews niet een gelijke volgorde is aangehouden kunnen er verschillen zijn ontstaan in de beantwoording van de vragen. Er is echter toch voor deze semi-gestructureerde methode gekozen omdat wel alles is behandeld door middel van de topiclijsten maar ook de ruimte is gegeven voor extra informatie die nuttig kon zijn voor het beantwoorden van de vragen. Het is voor dit onderzoek het meest belangrijk dat er zoveel mogelijk informatie wordt verzameld over de huidige situatie en mogelijkheden met betrekking tot buitenschoolse leerbegeleiding. Het is in dit geval belangrijker dat er veel informatie wordt vergaard dan dat de vragen op de zelfde manier zijn beantwoord. Sommige organisaties zijn lastig te vinden. Het is mogelijk dat hierdoor organisaties zijn overgeslagen. Daarnaast was het lastig een aantal scholen te bereiken. In dit geval zijn een aantal reformatorische scholen niet meegenomen in de analyse omdat deze niet open stonden voor een interview.

In de toekomst zou een groter onderzoek specifiek gericht op de behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding uit kunnen wijzen of persoonskenmerken van ouders of kinderen in Vlaardingen of Nederland invloed hebben op de behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding. Dit zou ook meer inzicht kunnen geven over de reden waarom ouders buitenschoolse leerbegeleiding inschakelen voor hun kinderen. Daarnaast is het aan te bevelen onderzoek uit te voeren naar de tevredenheid rondom buitenschoolse leerbegeleiding. In dit onderzoek is de nadruk gelegd op de vraag en aanbod en minder op de tevredenheid en de kwaliteit van buitenschoolse leerbegeleiding. Daarnaast is het door een aantal technische problemen niet mogelijk geweest het inkomen en de tevredenheid over buitenschoolse leerbegeleiding mee te nemen in het kwantitatieve onderzoek.

Aanbevelingen

Naar aanleiding van het onderzoek zijn er een aantal aanbevelingen te benoemen voor de Gemeente Vlaardingen.

Buitenschoolse leerbegeleiding hoeft niet te worden tegengegaan door de Gemeente Vlaardingen. Uit het onderzoek is gebleken dat er genoeg behoefte is voor buitenschoolse leerbegeleiding bij ouders. Het enige argument tegen eventuele begeleiding is mogelijke verwarring bij kinderen als rekensommen anders worden uitgelegd dan op school. Dit is echter slechts een aantal keer gemeld in de interviews waardoor dit niet als duidelijk argument gebruikt kan worden. Er is echter ook geen aanleiding om de buitenschoolse leerbegeleiding te bevorderen. De organisaties zijn erg enthousiast over de activiteiten die zij aanbieden, de scholen zijn over het algemeen juist niet enthousiast.

Samenwerking tussen scholen en organisaties

De nadruk van deze verbetering zou volgens zowel organisaties als scholen op een verbeterde samenwerking moeten liggen. De rol van de overheid hierin ligt voornamelijk in het faciliteren van deze samenwerking. Omdat de Gemeente Vlaardingen een neutrale positie heeft tussen de organisaties en de scholen kan de Gemeente Vlaardingen een brug slaan tussen de twee partijen. Een van de mogelijkheden zou bijvoorbeeld zijn om een ruimte aan te bieden om samen te komen of een voorzitter die een aantal vergaderingen leidt.

De ouders zoeken naar buitenschoolse leerbegeleiding door op school advies te vragen. De scholen hebben op dit moment geen kennis over de beschikbare buitenschoolse leerbegeleiding waardoor ouders vaak worden geadviseerd geen buitenschoolse leerbegeleiding in te schakelen. Vandaar dat het is aan te raden de uitkomsten van het onderzoek te delen met de schoolbesturen. Tijdens de interviews met deze schoolbesturen en de scholen bleek dat er weinig bekend is over buitenschoolse leerbegeleiding.

Het is van belang dat de scholen op de hoogte zijn van de behoefte tot contact vanuit de organisaties en er daadwerkelijk behoefte bestaat bij de ouders. Hierdoor kan er een betere samenwerking ontstaan tussen de scholen en organisaties. Deze samenwerking kan uiteindelijk leiden tot betere ondersteuning voor de kinderen.

Warme overdracht onderwijsvisie

Het is daarnaast van belang dat er meer aandacht komt voor de warme overdracht. De grootste problemen kunnen ontstaan tussen groep 8 en de brugklas. Voor deze twee klassen is er ook de meeste buitenschoolse leerbegeleiding beschikbaar. De nieuwe onderwijsvisie van de Gemeente Vlaardingen zou daarom meer aandacht moeten besteden aan de warme overdracht. Eventueel zouden problemen die kunnen worden opgevangen door een betere samenwerking tussen scholen onderling en tussen scholen en organisaties beter worden opgevangen. Een van de mogelijkheden is dat kinderen in groep 8 door organisaties alvast worden voorbereid op het maken van huiswerk door huiswerkbegeleiding waarmee eventueel in de brugklas de groei van de hoeveelheid huiswerk kan worden opgevangen.

Subsidies naar scholen

Als de Gemeente Vlaardingen de buitenschoolse leerbegeleiding wil stimuleren door subsidies dan is het aan te bevelen om de subsidies niet direct aan de organisaties te verlenen. Een mogelijkheid zou zijn om de subsidies aan scholen te verstrekken waar zij de leerbegeleiding voor kinderen kan inschakelen bij de organisaties. Op deze manier kan de school bepalen welke stichting of organisatie het best bij de leswijze van de school past en wordt de samenwerking tussen scholen en organisaties verbeterd. Daarnaast kunnen op deze manier alle kinderen worden bereikt. Dit kan het best worden ingezet voor de periode van de warme overdracht, groep 8 tot en met de brugklas.

Het is belangrijk dat de samenwerking tussen organisaties en scholen kan worden verbeterd. Hierbij moet vooral aandacht worden besteed aan de warme overdracht tussen groep 8 en de brugklas. Door middel van subsidies aan de scholen in plaats van de organisaties kan deze samenwerking worden verbeterd.

Niet tegen gaan, niet aanmoedigen maar verbeteren

Bronvermelding

Arkema, S. (2010). *Huiswerk, het huis uit!* Amsterdam: Studiekring.

Berdowski, Z., Berger, J., & Bal, J. (2010). *Geld naast de school; Private uitgaven in basis- en voortgezet onderwijs*. Utrecht: Research voor Beleid.

Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives: The Classification of Educational Goals*. New York: David McKay Company Inc.

Clark, R. (1993). Homework parenting practices that positively affect student achievement. In N. Chavkin, *Families and schools in a pluralistic society* (pp. 53-71). Albany: State University of New York Press.

Cooper, H. (1989). *Homework*. New Plains, New York: Longman, Inc.

Crul, M. (2001). *Succes maakt succesvol*. Amsterdam: Het Spinhuis.

Dauber, S., & Epstein, J. (1993). Parents' attitudes and practices of involvement in inner-city elementary and middle schools. In N. Chavkin, *Families and schools in a pluralistic society* (pp. 51-71). Albany: State University of New York Press.

Dettmers, S., Trautwein, U., Lüdtke, O., Goetz, T., Frenzel, A. C., & Pekrun, R. (2011, januari). Students' emotions during homework in mathematics: Testing a theoretical model of antecedents and achievement outcomes. *Contemporary Educational Psychology*, 36, pp. 25-35.

Dicken, K. S., Foreman, C. D., Jensen, R. L., & Sherwood, J. A. (2008). *Improving homework completion of students through tutored study hall*. Chicago, Illinois: Saint Xavier University.

Eccles, J., & Harold, R. (1993). Parent-school involvement during the early adolescent years. *Teachers College Record*, 94, 568-587.

Epstein, J. L. (2001). *School, family and community partnerships: Preparing educators and improving schools*. Boulder, CO: Westview Press.

Gemeente Vlaardingen. (2011). *Brede School*. Opgeroepen op 2011, van Gemeente Vlaardingen: http://www.vlaardingen.nl/default/jongerenrubriekorganisatiesvoorjongerenenopvoeders/bredeschool/i_10007749

Gemeente Vlaardingen. (2006). *Mensen maken de stad; sociale structuurschets*. Vlaardingen: Gemeente Vlaardingen.

Gemeente Vlaardingen. (2007). *Onderwijsachterstandenbeleid*. Vlaardingen: Gemeente Vlaardingen.

Gemeente Vlaardingen. (2004). *Onderwijsvisie Vlaardingen: Deltaoverleg 2004/2006*. Vlaardingen: Gemeente Vlaardingen.

- Gemeente Vlaardingen. (2010). *Programmabegroting 2010-2013*. Vlaardingen: Gemeente Vlaardingen.
- Gemeente Vlaardingen. (2011). *Statistisch Jaarboek 2010*. Vlaardingen: Gemeente Vlaardingen.
- Hill, C. R., & Stafford, F. P. (1974). Allocation of time to preschool children and educational opportunity. *Journal of Human Resources* , 9, pp. 323-341.
- Huang, D., & Cho, J. (2009). Academic Enrichment in High-Functioning Homework Afterschool Programs. *Journal of Research in Childhood Education* , 23 (3), pp. 382-392.
- Lee, J., & Pruitt, K. (1979). Homework assignments: Classroom games or teaching tools. *Clearing House* (53), 31-35.
- Leibowitz, A. (1974). Home investments in children. *Journal of Political Economy* , 82, pp. 111-131.
- Levin, I., Levy-Shiff, R., Appelbaum-Peled, T., Katz, I., Komar, M., & Meiran, N. (1997). Antecedents and consequences of maternal involvement in children's homework: A logitudinal analysis. *Journal of Applied Developmental Psychology* , 18, 207-227.
- Olympia, D. E., Sheridan, S. M., Jenson, W. R., & Andrews, D. (1994). Using student-manages interventions to increase homework completion and accuracy. *Journal of applied behavior analysis* , 27 (1), pp. 85-99.
- Patall, E. A., Cooper, H., & Robinson, J. C. (2008). Parent Involvement in Homework: A Research Synthesis. *Review of Educational Research* , 78 (4), pp. 1039-1101.
- Plaats, van der, T. (2011, februari 7). Beleidsadviseur Onderwijs, Gemeente Vlaardingen. (Y. Jongejan, Interviewer)
- Rijksoverheid. (2011). *Organisatie Rijksoverheid*. Opgeroepen op februari 23, 2011, van Rijksoverheid; Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap: <http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ocw/organisatie>
- Rønning, M. (2011). Who benefits from homework assignments? *Economics of Education Review* , pp. 55-64.
- Smit, F., Driessen, G., Sluiter, R., & Brus, M. (2007). *Ouders, scholen en diversiteit*. Nijmegen: ITS – Radboud Universiteit Nijmegen.
- Wasik, B. A. (1997). *Volunteer tutoring programs*. Baltimore, Maryland: Johns Hopkind University.

Bijlage 1 | Topiclijst intern

Onderwerp: subsidie ondersteuning in het onderwijs

- Wat voor organisaties vragen subsidies voor buitenschoolse leerbegeleiding aan?
- Welke subsidies zijn goedgekeurd?
 - Waarom juist deze subsidies?
- Wordt er op dit moment subsidie verleend aan projecten die iets te maken hebben met ondersteuning in het onderwijs?
 - In hoeverre hebben deze projecten te maken met buitenschoolse leerbegeleiding?
- Zijn er projecten of initiatieven met betrekking tot buitenschoolse leerbegeleiding bekend bij de Gemeente Vlaardingen?

Onderwerp: huidige initiatieven verbetering onderwijs

- Hoe is het huidige contact geregeld met de scholen/brede scholen? Is er regulier overleg? Over bepaalde onderwerpen?
- Heeft de gemeente invloed op de (brede) scholen?
 - Zijn er afspraken gemaakt over de buitenschoolse leerbegeleiding met deze scholen vanuit de gemeente?
 - Zijn er al resultaten of evaluaties voor deze brede scholen? Ja → Welke?
- Is de gemeente op de hoogte van leerwegondersteunend onderwijs?
 - Wat is de rol van de gemeente?
- Welke projecten sluiten aan op de verbetering van het onderwijs?

Onderwerp: doelgroep en doelstelling Gemeente Vlaardingen

- Welke doelstelling zou de Gemeente Vlaardingen op het gebied van ondersteuning en de verbetering in het onderwijs moeten hebben?
- Zou de gemeente de ondersteuning in het onderwijs willen verdelen naar specifieke doelgroepen of het juist algemeen houden?
 - Bijvoorbeeld: verschillende projecten voor ADHD jongeren of allochtone jongeren ten opzichte van enkel stichtingen waar geen specialisatie is.
 - In hoeverre moet dit worden doorgetrokken naar het toetsingskader voor de ondersteuning in het onderwijs?
- Zou de buitenschoolse leerbegeleiding raakvlakken moeten hebben met het onderwijsachterstanden beleid of moet het nieuwe kader op zichzelf staan?
- Wat versta je onder buitenschoolse leerbegeleiding?

Onderwerp: praktische zaken

- Welke contactpersonen zijn voor het onderzoek van belang?
- Zijn er nog bepaalde zaken die van belang zijn voor het onderzoek?

Bijlage 2 | Topiclijst regio gemeentes

Inleiding

Goedemorgen / Goedemiddag, Yenice Jongejan (voorstellend). Enorm bedankt dat ik mocht langskomen. Ik ben stagiaire bij de Gemeente Vlaardingen. Dit doe ik voor mijn Masterstudie Vraagstukken van Beleid en Organisatie die ik aan de Universiteit Utrecht volg. Ik ben bij de gemeente bezig met mijn afstudeeronderzoek naar buitenschoolse leerbegeleiding. Het doel van mijn onderzoek is om in kaart te brengen welk aanbod en welke vraag er naar buitenschoolse leerbegeleiding in Vlaardingen is en welke positie de Gemeente Vlaardingen moet innemen. Ik wil graag een volledig beeld krijgen van de huidige ontwikkeling op het gebied van deze begeleiding in Vlaardingen vandaar dat ik met zoveel mogelijk betrokkenen wil spreken. Ik zal in het gesprek een aantal explorerende vragen stellen over de betrokkenheid van uw organisatie. Ik zal u maximaal 2 werkdagen na dit gesprek per mail de uitwerking sturen van dit gesprek. Zo kunt u hier nog op reageren zodat ik eventuele onjuistheden kan wijzigen. Ik zou u ook willen vragen of het in orde is als ik u met uw organisatie citeer in mijn thesis. Het is ook mogelijk om er voor te kiezen anoniem te blijven.

Onderwerp: stichtingen verbetering onderwijs

- Zijn er binnen uw gemeente organisaties die zich bezighouden met de verbetering van het onderwijs?
 - Welke organisaties zijn dit en wat is hun rol in de gemeente?
- Richt uw gemeente zich op de verbetering van het onderwijs doormiddel van subsidies aan soortgelijke organisaties.
 - Zo ja, welke organisaties? Wat voor subsidies? Waarvoor?
- Richt uw gemeente zich in het beleid rondom onderwijs zich op specifieke doelgroepen (zoals afkomst of beperkingen (adhd) of op de gehele groep schoolgaande jeugd?

Onderwerp: subsidie buitenschoolse leerbegeleiding

- Wat verstaat uw gemeente onder 'buitenschoolse leerbegeleiding'?
- Worden er vanuit uw gemeente subsidies verstrekt aan organisaties die zich richten op buitenschoolse leerbegeleiding zoals huiswerkbegeleiding of bijles?
 - Zo ja: welke organisaties zijn dit?
 - Zo ja: waarom is er juist voor deze organisaties gekozen?
 - Zo ja: hoe zijn de projecten georganiseerd?
 - Zo ja: is er specifiek beleid met betrekking tot de buitenschoolse leerbegeleiding?
 - Zo nee: waarom is er gekozen geen subsidie te verstrekken?
 - Zo nee: zijn er plannen om in de toekomst subsidies te verstrekken met betrekking tot buitenschoolse leerbegeleiding?
- Zijn er andere projecten binnen uw gemeente die raakvlakken bieden met buitenschoolse leerbegeleiding?

Onderwerp: huidige initiatieven verbetering onderwijs

- Wat is de rol van uw gemeente op het gebied van scholing?
- Wordt er in uw gemeente aandacht geboden aan brede scholen of leerwegondersteunend onderwijs?

Bijlage 3 | Topiclijst onderwijsinstellingen

Inleiding:

Goedemorgen / Goedemiddag, Yenice Jongejan (voorstellend). Enorm bedankt dat ik mocht langskomen. Ik ben stagiaire bij de Gemeente Vlaardingen. Dit doe ik voor mijn Masterstudie Vraagstukken van Beleid en Organisatie die ik aan de Universiteit Utrecht volg. Ik ben bij de gemeente bezig met mijn afstudeeronderzoek naar buitenschoolse leerbegeleiding. Het doel van mijn onderzoek is om in kaart te brengen welk aanbod en welke vraag er naar buitenschoolse leerbegeleiding in Vlaardingen is en welke positie de Gemeente Vlaardingen moet innemen. Ik wil graag een volledig beeld krijgen van de huidige ontwikkeling op het gebied van deze begeleiding in Vlaardingen vandaar dat ik met zoveel mogelijk betrokkenen wil spreken. Ik zal in het gesprek een aantal explorerende vragen stellen over de betrokkenheid van uw organisatie. Ik zal u maximaal 2 werkdagen na dit gesprek per mail de uitwerking sturen van dit gesprek. Zo kunt u hier nog op reageren zodat ik eventuele onjuistheden kan wijzigen. Ik zou u ook willen vragen of het in orde is als ik u met uw organisatie citeer in mijn thesis. Het is ook mogelijk om er voor te kiezen anoniem te blijven.

Onderwerp: praktische zaken

- Wat is uw huidige functie bij uw school / onderwijsinstelling?
 - Hebt u altijd dezelfde functie bekleed?
 - Zo nee: welke functie(s) heeft u voor uw huidige functie vervuld?
- Hoe lang bent u al bij deze school / onderwijsinstelling betrokken?
- Welke denominatie heeft deze school?
- Waar is deze school / onderwijsinstelling gevestigd?
- Hoeveel medewerkers telt uw onderwijsinstelling in totaal?

Onderwerp: buitenschoolse leerbegeleiding

- Wat verstaat u onder buitenschoolse leerbegeleiding?
- Biedt uw school / onderwijsinstelling buitenschoolse leerbegeleiding aan?
 - Waarom wel/niet?
 - Welke begeleiding?
 - Wat is het doel van de buitenschoolse leerbegeleiding?
 - Welke groepen/klassen
- Vindt u het de verantwoording van uw school om buitenschoolse leerbegeleiding aan te bieden?
- Speelt uw school / onderwijsinstelling een rol in de indicatiestelling/toewijzing van de behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding
 - Heeft uw school / onderwijsinstelling een adviserende of beslissende rol in het doorsturen van leerlingen naar buitenschoolse leerbegeleiding?
 - Waarom is er voor deze rol gekozen?
 - Door wie wordt de behoefte aan buitenschoolse leerbegeleiding opgemerkt?
 - Wie adviseert uiteindelijk de ouders / zet het proces in gang?
- Wat zijn de (persoonlijke) kenmerken van de kinderen die buitenschoolse leerbegeleiding ontvangen?
 - Welke afkomst hebben zij?
 - Hoe oud zijn de kinderen?
 - Welk niveau volgen zij?
 - Wat is de gezinssituatie?
 - Welke sociaal economische achtergrond hebben de kinderen?
- Zijn er verschillende behoeftes vanuit specifieke groepen ?

- Vindt u dat de buitenschoolse leerbegeleiding voor algemene groepen beschikbaar moet zijn of juist voor specifieke groepen?
- Worden er effecten bijgehouden van de scholieren die buitenschoolse leerbegeleiding krijgen? Bijvoorbeeld door de cijfers bij te houden?
- Welke organisaties kent u die buitenschoolse leerbegeleiding aanbieden?
- Is er nog iets wat u mist in het huidige aanbod van buitenschoolse leerbegeleiding?
 - Zo ja: waarom mist u dit?

Onderwerp: rol van de Gemeente Vlaardingen + afsluiting

- Hoe ziet u de rol van de Gemeente Vlaardingen voor zich?
- Zijn er nog onderwerpen die u hebt gemist in dit interview?

Bijlage 4 | Topiclijst stichtingen of (particuliere) organisaties

Inleiding

Goedemorgen / Goedemiddag, Yenice Jongejan (voorstellend). Enorm bedankt dat ik mocht langskomen. Ik ben stagiaire bij de Gemeente Vlaardingen. Dit doe ik voor mijn Masterstudie Vraagstukken van Beleid en Organisatie die ik aan de Universiteit Utrecht volg. Ik ben bij de gemeente bezig met mijn afstudeeronderzoek naar buitenschoolse leerbegeleiding. Het doel van mijn onderzoek is om in kaart te brengen welk aanbod en welke vraag er naar buitenschoolse leerbegeleiding in Vlaardingen is en welke positie de Gemeente Vlaardingen moet innemen. Ik wil graag een volledig beeld krijgen van de huidige ontwikkeling op het gebied van deze begeleiding in Vlaardingen vandaar dat ik met zoveel mogelijk betrokkenen wil spreken. Ik zal in het gesprek een aantal explorerende vragen stellen over de betrokkenheid van uw organisatie. Ik zal u maximaal 2 werkdagen na dit gesprek per mail de uitwerking sturen van dit gesprek. Zo kunt u hier nog op reageren zodat ik eventuele onjuistheden kan wijzigen. Ik zou u ook willen vragen of het in orde is als ik u met uw organisatie citeer in mijn thesis. Het is ook mogelijk om er voor te kiezen anoniem te blijven.

Onderwerp: praktische zaken

- Hoe lang bent u al bij *organisatie X* betrokken?
- Wat is uw huidige functie bij *organisatie X*?
 - Hebt u altijd dezelfde functie bekleed?
 - Zo nee: welke functie(s) heeft u voor uw huidige functie vervuld?
- Hoeveel uur besteedt u gemiddeld aan uw werkzaamheden bij *organisatie X*?
- Mits stichting / organisatie met enkel vrijwilligers: Heeft u naast uw werkzaamheden bij *organisatie X* werkzaamheden bij een andere organisatie?
- Hoeveel medewerkers/vrijwilligers telt de organisatie in totaal?

Onderwerp: buitenschoolse leerbegeleiding

- Wat verstaat u onder buitenschoolse leerbegeleiding?
- Biedt uw buitenschoolse leerbegeleiding aan?

Organisatie biedt buitenschoolse leerbegeleiding aan

- Welke buitenschoolse leerbegeleiding biedt de organisatie aan?
 - Waarom juist deze begeleiding?
- Door wie wordt de buitenschoolse leerbegeleiding gegeven? Professioneel/vrijwilliger.
- Op welk tijdstip wordt de begeleiding gegeven? Onder schooltijd of niet?
- Voor welk type onderwijs is de buitenschoolse leerbegeleiding bedoeld? (basisschool, middelbare school of beide)
- Wat is het doel van de buitenschoolse leerbegeleiding?
- Hoe komen de kinderen (of de ouders) in terecht bij *organisatie X* voor buitenschoolse leerbegeleiding?
 - Wordt er vooraf advies gegeven door uw school? Hoe bindend is dit advies en is dit bepalend?
- Moeten de ouders een bijdrage leveren voor de buitenschoolse leerbegeleiding?
 - Zo ja: hoe hoog is deze bijdrage? en heeft u nog andere financieringsmiddelen?
 - Zo nee: hoe financiert u de begeleiding?
- Richt u zich op specifieke doelgroepen of is de buitenschoolse leerbegeleiding voor iedereen beschikbaar?

- Mits er gekozen is voor een specifieke doelgroep: waarom? (is er een verschil tussen allochtone en autochtone kinderen?)
- Wat zijn de (persoonlijke) kenmerken van de kinderen die buitenschoolse leerbegeleiding krijgen bij *organisatie X*?
 - Welke afkomst hebben zij?
 - Hoe oud zijn de kinderen?
 - Welk onderwijs volgen zij?
 - Is er een school of denominatie die vaker voorkomt dan anderen?
- Worden er resultaten bijgehouden? Bijvoorbeeld door de cijfers bij te houden?
- Welke organisaties kent u nog meer die buitenschoolse leerbegeleiding aanbieden?
- Hoe onderscheid *organisatie X* zich ten opzichte van andere organisaties die buitenschoolse leerbegeleiding bieden?
- Is er nog iets wat u mist in het huidige aanbod van buitenschoolse leerbegeleiding?
 - Zo ja: waarom mist u dit?

Organisaties die geen buitenschoolse leerbegeleiding (meer) aanbieden

- Waarom wordt er geen buitenschoolse leerbegeleiding aangeboden?
- Zijn er projecten van *organisatie X* die raakvlakken hebben met buitenschoolse leerbegeleiding?
- Zijn er plannen om in de toekomst buitenschoolse leerbegeleiding aan te bieden?
- Welke organisaties kent u die buitenschoolse leerbegeleiding aanbieden?
- Is er nog iets wat u mist in het huidige aanbod van buitenschoolse leerbegeleiding?
 - Zo ja: waarom mist u dit?

Onderwerp: rol van de Gemeente Vlaardingen + afsluiting

- Hoe ziet u de rol van de Gemeente Vlaardingen voor zich?
- Zijn er nog onderwerpen die u hebt gemist in dit interview?

Bijlage 5 | Open antwoorden

Reden om buitenschoolse leerbegeleiding in te schakelen

- Te controleren of hij dyslexie had of niet
- Ik wist zeker dat mijn zoon dyslectisch was dat werd door school niet herkend
- Dyslexie
- Georganiseerd door de school
- Betaald uit PGB vanwege Syndroom van Asperger
- De stof beter te beheren

Reden om geen buitenschoolse leerbegeleiding in te schakelen

- De hulp is wisselend per vak
- Was er nog niet noodzakelijk
- Wij hebben gekozen voor het Luzac Lyceum (particulier onderwijs) waar veel individuele begeleiding mogelijk is en huiswerk op school wordt gemaakt
- Nog niet nodig, gezien leeftijd
- Nog geen BL nodig gehad
- Te jong
- Afgestudeerd
- Nog niet nodig
- Nog niet nodig
- Nog niet nodig
- Nvt
- Zelf helpen
- Kind te jong
- Zmlk-vso
- Nog niet gedaan, maar ben bezig